

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce

Analýza nástrojů Společné zemědělské politiky EU

Bc. Lucie Kalinová

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lucie Kalinová

obor Hospodářská a kulturní studia

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Analýza nástrojů Společné zemědělské politiky
EU**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod.
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše - Charakteristika společné zemědělské politiky EU, reformy, nástroje a její dopad na Českou republiku
4. Vlastní práce - Analýza vybraného nástroje společné zemědělské politiky EU, komparace jednotlivých programů jím financovaných
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza nástrojů Společné zemědělské politiky EU" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Zdeňce Malé, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Kláře Slunéčkové pracovníci SZIF a Lucii Krumplochové z MZE za ochotu, čas, cenné informace, rady a připomínky, které mi věnovaly a přispěly tak ke zkvalitnění práce.

Analýza nástrojů Společné zemědělské politiky EU

Analysis of Common Agriculture Policy Instruments

Souhrn

Cílem diplomové práce je komparace dvou autorem vymezených skupin hodnotících procesů projektových žádostí z Programu rozvoje venkova dle prioritních os a evaluace zvolené skupiny procesu hodnocení na vybraném projektu. V teoretické části této práce jsou definovány společné politiky Evropské unie s důrazem na Společnou zemědělskou politiku. Dále jsou specifikovány cíle a priority v kontextu reform, kterými Společná zemědělská politika prošla. Následuje vymezení jejích nástrojů a metod hodnocení.

Vlastní část práce vychází z Metodiky pro hodnocení Programu rozvoje venkova, Výročních zpráv implementace Programu rozvoje venkova v období 2007-2013 a Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 pro jednotlivé prioritní osy, na jejichž základě autor vymezil dvě skupiny hodnotících procesů a tyto poznatky poté byly aplikovány na zvolený projekt „Žijící zázemí skanzenu“ občanského sdružení LUNARIA. Práce se dále zabývá transformací metody analýzy nákladů a užitků na neinvestiční projekty s nehmotnými výstupy, na jejímž základě dochází k ověření správnosti postupu hodnocení prostřednictvím Místních akčních skupin.

Summary

The aim of the thesis is a comparison of the two authors defined groups of evaluating processes applications from Rural Development Programme by priority axes and evaluate selected group of the evaluation process for selected projects. In theoretical part is defined by common European Union policy with emphasis on the Common Agricultural policy. Further objectives and priorities specified in context of reforms, which the Common Agricultural Policy passed. The following definition of its instruments and evaluations methods.

Own part of the work based on the assessment methodology Rural Development Programme, the annual implementation reports Rural Development Programme 2007-2013

and Rules laying down the conditions for granting subsidies Rural Development Programme projects on CR 2007 - 2013 for each priority axis, on the basis of author defined the two groups and the evaluation process findings were then applied to the selected project „Living museum background“ LUNARIA civic association. Here transformation method of cost-benefit analysis of non-investment projects with intangible outputs which the place to verify the accuracy of the evaluation process through Local Action Groups.

Klíčová slova: Společná zemědělská politika, nástroje společné zemědělské politiky, veřejný projekt, metody hodnocení veřejných projektů, MAS, preferenční kritéria, finanční zdraví žadatele, dotace

Keywords: The common agricultural policy, instruments of common agricultural policy, public project, methods of evaluation of public projects, MAS, preferential criteria, financial health of applicant, subventions

Obsah

1.	Úvod.....	8
2.	Cíl práce a metodiky	9
3.	Literární rešerše	11
3.1.	Společné politiky EU	11
3.2.	Společná zemědělská politika.....	13
3.3.	Důvody SZP.....	13
3.3.1.	Cíle a principy SZP EU	15
3.4.	Reformy SZP	19
3.5.	Finanční náročnost SZP	23
3.6.	Nástroje SZP	25
	Mezi obecné oblasti podpory z EAGGF patří (podle Nařízení Rady (ES)č.1257/99: 29	
	Oblasti, kde mohou být realizována opatření pro rozvoj venkova podle EAGGF:	30
3.6.1.	Vývoj nástrojů zemědělské politiky v ČR	33
3.7.	Metody hodnocení nástrojů zemědělské politiky	34
3.7.1.	Veřejný projekt	35
3.7.2.	Analýza veřejných projektů	36
3.7.3.	Historie analýzy veřejných projektů	37
3.7.4.	Výčet metod analýzy (hodnocení) veřejných projektů.....	38
3.8.	Aplikace na projekty spolufinancované Programem rozvoje venkova.....	46
3.9.	Hodnocení Programu rozvoje venkova.....	48
4.	Vlastní práce	52
4.1.	Program rozvoje venkova v letech 2007-2013	52
4.2.	Finanční náročnost Programu rozvoje venkova.....	55
4.2.1.	Rok 2007	55
4.2.2.	Rok 2008.....	57
4.2.3.	Rok 2009.....	58
4.2.4.	Závěr	60
4.3.	Analýza procesu hodnocení Žádostí o dotaci dle prioritních os PRV	61
4.3.1.	Proces hodnocení žádostí o dotaci z osy I, II a III.....	61
4.3.2.	Proces hodnocení žádostí o dotaci pro osu IV Leader.....	64
4.4.	Srovnání obou skupin hodnotících procesů	68
5.	Aplikace hodnotícího postupu na zvolený projekt	69
5.1.	Hodnocení projektu z hlediska přijatelnosti	69
5.2.	Hodnocení projektu dle bodovací metody	71
5.3.	Analýza finančního zdraví žadatele	75
5.3.1.	Výsledek hodnocení finančního zdraví sdružení LUNARIA	81
5.4.	Hodnocení projektu dle Fiche 3 MAS Dolní Poolšaví, o.s.....	81
5.5.	Výsledek hodnotícího procesu zvoleného projektu	84
5.6.	Možnosti hodnocení efektivnosti projektu	85
6.	Závěr	90
7.	Seznam literatury	92
8.	Seznam příloh	94

1. Úvod

Zemědělství a rozvoj venkova v nedávné době prošly a stále ještě prochází mnoha zásadními změnami. Děje se tak nejen v České republice, ale a to především, ve členských státech Evropské unie, od kterých se Česká republika v mnohém inspirovala a prostřednictvím cílených přípravných kroků, se začlenila do společné zemědělské politiky Evropské unie.

Společná zemědělská politika Evropské unie se již několik let dotýká tedy i našeho státu. Řada reforem, kterými společná zemědělská politika prošla od svého vzniku až do současnosti, zapříčinila to, že nejenom informovanost o této problematice je velmi malá, ale došlo i ke ztrátě přehlednosti a schopnosti orientace v celkovém kontextu jejího vývoje.

Nástroje společné zemědělské politiky Evropské unie jsou složité a jejich efektivní využití vyžaduje kvalitně a účelně nastavené cíle, priority a metodiky nejen jejich provádění, ale i jejich kontroly. Budoucnost společné zemědělské politiky stojí na co nejefektivnějším vynakládání cenných veřejných zdrojů na projekty rozvoje venkova. Snahou této práce, je shrnout možnosti hodnocení nástrojů společné zemědělské politiky, včetně ukázky analýzy jednoho z nástrojů v praxi, čemuž předchází analýza finanční náročnosti, pro tuto práci stěžejního Programu rozvoje venkova. Pro samotnou ukázkou analýzy nástroje hodnocení společné zemědělské politiky byl zvolen hodnotící proces projektové žádosti. Proces je nejen definován, ale také aplikován na zvolený projekt “Žijící zázemí skanzenu” občanského sdružení LUNARIA. Autor do nadefinovaného procesu vložil analýzu finančního zdraví žadatele, které považuje za vhodný nástroj, jak zefektivnit proces hodnocení. Nechybí ani úvaha o možnosti transformace nejvíce využívané metody hodnocení investičních projektů, tedy metody nákladů a užitků na projekty neinvestiční, které nevytváří hmotné výstupy.

2. Cíl práce a metodiky

Cílem této diplomové práce je poskytnout ucelený přehled existujících nástrojů společné zemědělské politiky EU, včetně možností jejich hodnocení s důrazem na Program rozvoje venkova. Tento obecný cíle lze dále rozdělit do několika subcílů:

- 1) teoretické vymezení společných politiky Evropské unie,
- 2) teoretické vymezení společné zemědělské politiky prostřednictvím, důvodů vzniku, cílů, principů a jejich vývoje v kontextu reformy SZP včetně finanční náročnosti
- 3) teoretické vymezení nástrojů společné zemědělské politiky, jejich vývoj a metody hodnocení
- 4) teoretické vymezení metody evaluace Programu rozvoje venkova
- 5) analýza finanční náročnosti Programu rozvoje venkova dle prioritních os
- 6) evaluace hodnotícího procesu projektových žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova

Za účelem naplnění cíle byly použity následující metody:

1) Analýza dokumentů

V teoretické části jsou vymezeny společné politiky Evropské unie, přičemž je kladen důraz na Společnou zemědělskou politiku EU. Jsou uvedeny důvody jejího vzniku, cíle a principy, včetně jejich vývoje v kontextu reformy SZP. Dále práce charakterizuje nástroje společné zemědělské politiky a jejich metody hodnocení. Popisuje metodiku hodnocení Programu rozvoje venkova, který lze považovat za jeden z klíčových nástrojů společné zemědělské politiky. Uvedené je provedeno na základě obsahové analýzy odborné literatury, aktuálních internetových odkazů a především za nashromážděných dokumentů Ministerstva zemědělství.

2) Strukturální analýza

Pomocí strukturální analýzy je zhodnocen proces hodnocení projektových žádostí z Programu rozvoje venkova. Byly použity následující zdroje: Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 z roku 2007, 2008 a 2009; Příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení PRV, včetně

jejích příloh A, B a C; Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 pro jednotlivé prioritní osy.

Proces hodnocení žádostí byl rozdělen na dvě skupiny dle prioritních os a byla provedena komparace. První skupinu tvoří osa I., II. a III., druhou skupinou je osa IV. Leader. Pro potřeby evaluace procesu hodnocení osy IV. Leader byl zvolen projekt Živé zázemí skanzenu občanského sdružení LUNARIA. Hlediska hodnocení byla 2, hledisko přijatelnosti a preferenční kritéria a finanční zdraví žadatele. Pro účely ověření efektivnosti tohoto projektu byla upravena metoda analýzy nákladů a užitků tak, aby její kroky odpovídaly hodnocením projektů neinvestiční povahy s nehmatatelnými výstupy.

3) Komparativní analýza srovnání procesu hodnocení dvou skupin prioritních os
Pro porovnání procesu hodnocení projektových žádostí z Programu rozvoje venkova byly rozděleny prioritní osy do dvou skupin. První skupinu tvoří osy I, II, a III, druhou skupinou je osa IV Leader. Pro obě takto vytvořené skupiny existuje odlišný proces hodnocení, který se skládá z jednotlivých na sebe navazujících kroků.

3. Literární rešerše

3.1. Společné politiky EU

Společné politiky Evropské Unie jsou takové politiky, u nichž se členské státy vzdaly svých pravomocí a přenesly je na komunitární úroveň. Reálně to znamená, že jsou řízeny nadstátními orgány, jimiž jsou Rada ministrů, Komise a Evropská centrální banka.

Společné politiky lze dále také charakterizovat nejvyšším stupněm komunitarizace, kdy nadstátní komunitární orgány mají v těchto případech exkluzivní kompetence.

Tyto exkluzivní kompetence jsou dány Římskou smlouvou o založení Evropského hospodářského společenství. (KUČEROVÁ, 2003)

Kompetence lze rozdělit do tří oblastí:

Společná obchodní politika

Společenství má výhradní zodpovědnost za oblast společné obchodní politiky (článek 133 Smlouvy o Evropském společenství, původně článek 113). V rámci této politiky byla zavedena celní unie mezi členskými státy Společenství s jednotnými principy určujícími změny celních sazeb, uzavírání celních a obchodních smluv s nečlenskými státy, dovozní a vývozní politiku atd. Rada rozhoduje v oblasti společné obchodní politiky kvalifikovanou většinou.

Amsterodamskou smlouvou rozšířený článek 113 umožňuje Radě na základě jednomyslného rozhodnutí rozšířit rozsah obchodní politiky na oblast mezinárodních jednání a smluv týkajících se služeb a duševního vlastnictví. (Evropská komise, 2003)

Společná dopravní politika

Cílem společné dopravní politiky je vytvořit společná pravidla pro mezinárodní dopravu směřující na území nebo z území členských států anebo procházející přes území jednoho nebo několika členských států (články 70 až 80 Smlouvy o Evropském společenství). Stanoví také podmínky, za nichž budou k provozování dopravy uvnitř některého členského státu připouštěni dopravci,

kteří na území tohoto státu nesídlí, a nakonec opatření ke zlepšení bezpečnosti dopravy.

Podle Amsterodamské smlouvy jsou rozhodnutí o společné dopravní politice činěna na základě procedury spolurozhodování (článek 251 Smlouvy o Evropském společenství), po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů. Existují však stále výjimky:

- opatření, jejichž uplatnění by se mohlo vážně dotknout životní úrovně, zaměstnanosti a využití dopravních zařízení, jsou přijímána Radou jednomyslně, po konzultacích s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem;
- v případě specifických opatření týkajících se námořní a letecké dopravy rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou o tom, jaký postup bude použit v každém jednotlivém případě. (Evropská komise, 2003)

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika je oblastí s výhradními pravomocemi Společenství. Podle článku 33 Smlouvy o Evropském společenství (bývalý článek 39) je jejím cílem zajištění snesitelných cen pro evropské spotřebitele a slušné příjmy pro zemědělce, a to zejména založením společných zemědělských organizací a používáním principů jednotných cen, finanční solidarity a preferencí Společenství.

SZP je jednou z nejdůležitějších politik Unie (výdaje na ni představují téměř 45 % rozpočtu Společenství). Rada o těchto opatřeních rozhoduje kvalifikovanou většinou po konzultacích s Evropským parlamentem. (Evropská komise 2003)

Maastrichtská smlouva se stala předpokladem pro rozšíření společných politik o čtvrtou oblast, kterou je Společná měnová politika.

Společná měnová politika, narozdíl od předchozích, se nemusí týkat všech členských zemí (a také se všech nedotýká. Společná měnová politika se vztahuje pouze na členské státy, které splnily požadované podmínky vstupu do měnové unie.

Po skončení přípravných etap měnové unie, přebírá Evropská centrální banka exkluzivní kompetence k řízení monetárního vývoje zúčastněných států. (KUČEROVÁ, 2003)

3.2. Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika (SZP, v originále Common Agriculture Policy – CAP) je nejstarší politikou Evropské unie. Je zakotvena a podrobně rozpracována již v Římských smlouvách, které byly uzavřeny v roce 1957 a jsou považovány za počátek existence dnešní Evropské unie. Vznik SZP ovlivnily skutečnosti, které způsobily, že evropské země v době před vznikem Společenství zažily desetiletí nedostatku potravin, proto se nejprve v zájmu soběstačnosti a zabezpečení dodávek začala z jiných zdrojů dotovat výroba základních potravin. Dnes se úloha zemědělství soustřeďuje na ochranu a řízení přírodních zdrojů.

SZP patří do politik s tzv. sdílenými kompetencemi, to znamená, že členské země mohou vydávat v oblasti zemědělství vlastní legislativu jen tehdy, pokud zde již neexistuje společná evropská úprava, případně jako doplněk k ní. (MACHÁLEK, PĚLUCHA a kol., 2008)

3.3. Důvody SZP

Jedním z nejsilnějších argumentů pro přenesení kompetencí jednotlivých vlád na komunitární orgány bylo pravděpodobně úsilí o dosažení soběstačnosti v zemědělské produkci. Evropa byla během třiceti let dvakrát konfrontována rozsáhlým válečným konfliktem, díky němuž musela řešit problémy spojené se zásobováním základními potravinami. Jde tedy o aspekt strategicko politický a v souvislosti s ním i riziko a ochota chovat se ekonomicky neefektivně v rámci nižších komparativních výhod ve výrobě potravin. (ŠREIN, 1999)

Dalším důležitým důvodem byly také specifické zájmy Francie, která vyvíjela silný tlak na začlenění agrární oblasti pod společné politiky. Pro Francii je zemědělský sektor především tradičním. Realizuje se v něm velký objem produkce, v době koncipování Římské smlouvy vytvářelo zemědělství nezanedbatelný podíl na GDP a hlavně na zaměstnanosti. Ovšem nelze ani zastírat francouzskou snahu kompenzovat silné postavení Německa v průmyslovém sektoru a obchodu s průmyslovými výrobky.

Zemědělství je sektorem, v němž se vyrábí zboží a suroviny primárního charakteru s nízkou cenovou elasticitou poptávky, proto zabezpečení cenové stability je základem pro makroekonomickou stabilitu celého národního hospodářství. Což byl argument, který oslovil všechny členské státy v čele s Německem, kde byl padesátých letech stanoven cenový strop na potraviny. (KUČEROVÁ, 2003)

Ochrana zemědělských farem před odběratelskými kartely (jako např. masokombináty, mlékárny, mlýny, cukrovary) byla žádoucí a nutná, vzhledem k faktu, že ve všech členských zemích převažuje polypol jako základní jednotka zemědělské výroby (tzn. typ a velikost odpovídající rodinným farmám.)

Jiná forma cenové regulace agrární produkce slouží jako nástroj důchodové politiky vůči farmářům, vzhledem k tomu že jejich důchody jsou rozhodující měrou odvislé od výdělků na trzích produktů. Kromě toho výkyvy v nabídce zemědělských plodin v důsledku exogenních faktorů jako např. nepříznivé počasí, škůdci apod. vedou k cenovým oscilacím, tzn. k výkyvům v realizovaných důchodech. Příjmy z dalších činností jako je doprava, lesní práce, turistika měli a ještě mnohdy i mají pouze doplňkový charakter.

Stabilizace důchodů farmářů je nezbytnou podmínkou pro rovnoměrné osídlení venkova, přičemž podpora zemědělství brání nadměrné urbanizaci. Tento aspekt nabývá stále více na významu, jelikož společně s růstem produktivity práce se snižuje podíl pracovních sil, výjimkou není zemědělství.

V průběhu 90. let byly zdůrazňovány krajinnotvorné funkce venkova a podmínky pro rozvoj nezemědělské činnosti na venkově.

Evropský vývoj v druhé polovině 20. století byl spojen se státním paternalismem a ideou státu blahobytu. V případě společné zemědělské politiky se otázka všeobecně rostoucí životní úrovně a jistého sociálního rovnostářství promítla i do roviny dosažitelné a dosažené životní úrovně u městského a venkovského obyvatelstva. Díky podstatným diferencím životního standardu mezi městem a venkovem, byly cíle komunitární agrární politiky zaměřeny na vyrovnání reálných důchodů farmářů v podstatě preferenčními nástroji. (KUČEROVÁ, 2006)

3.3.1. Cíle a principy SZP EU

3.3.1.1. Cíle SZP

Cílem společné zemědělské politiky je poskytovat zemědělcům dostatečnou životní úroveň, spotřebitelům kvalitní potraviny za rozumné ceny a uchovávat dědictví venkova. Zemědělská politika se vyvíjí a klade se stále větší důraz na bezpečnost potravin, na ochranu životního prostředí, efektivnost nákladů na zemědělství jako zdroj plodin, ze kterých lze vyrobit palivo.

Článek 39 smlouvy o založení Evropských společenství (Článek 33 konsolidované verze) definoval hlavní cíle SZP. Z charakteristiky cílů je patrné, že vytvářejí široký komplex, který není omezen pouze na ekonomickou oblast.

Původní cíle SZP byly zvýšení produktivity zemědělství pomocí technického rozvoje a optimálního využití výrobních faktorů, zejména pracovní síly, zajištění spravedlivé životní úrovně zemědělského obyvatelstva zejména zvyšování individuálních výdělků zemědělců, stabilizace trhů, pravidelné zásobování zemědělskými výrobky, zajištění přiměřené ceny pro spotřebitele.

Výše uvedené cíle byly podrobeny kritice řadou autorů, např. Neumann, Goulli atd., která jim dala novou podobu:

1) Ekonomické cíle

Ekonomické cíle byly soustředěny na zvýšení produktivity práce, zejména pomocí rozšiřování technického pokroku a optimalizace využívání výrobních fondů, jmenovitě pracovní síly.

Zvyšování efektivity výroby a posilování konkurenceschopnosti představovalo relevantní cíl, tato snaha o nárůst produktivity v pozdějších obdobích vedla i k negativním důsledkům, které se staly předmětem kritiky SZP. Aktivita států a nadstátních orgánů vedoucí k posilování nabídkové strany zemědělského systému vyústila během relativně krátké doby do rychle narůstajících přebytků produkce a ve vědomé budování tržní nerovnováhy. Díky čemuž došlo k trvale rostoucí finanční náročnosti systému SZP. Přičemž důsledkem růstu produktivity práce byl i pokles počtu pracovníků v zemědělství a hrozba vyliďňování venkovských oblastí. (NEUMANN, 2004)

2) Sociální cíle

Sociální cíle SZP jsou ovlivněny celkově vysokou mírou solidarity, která je charakteristická pro většinu evropského kontinentu. Evropský integrační proces obsahuje významnou sociální dimenzi, která platí zvláště pro SZP. Cílem je zajistit dostatečnou životní úroveň zemědělcům zvýšením jejich osobních příjmů a zabezpečit přiměřené ceny při dodávkách spotřebitelům. Takto vymezené cíle jsou ovšem ekonomicky neslučitelné. Např. vysoké důchody výrobců při relativně nízké produktivitě je možno bez státních podpor zabezpečit pouze za cenu zvýšení cenové hladiny výrobků pro spotřebitele. (GOULLI, 1992)

3) Politické cíle

Mezi politické cíle lze zařadit požadavky na stabilizaci trhu a vytvoření podmínek bezpečnosti zásobování, tedy potravinové soběstačnosti. Striktní

prosazování těchto cílů má také svoje úskalí, nejčastěji v podobě silné ochrany domácí výroby proti zahraniční konkurenci, ve snaze zachovat potřebné domácí kapacity k zajištění soběstačnosti i přes jejich nízkou efektivitu. (NEUMANN, 2004)

3.3.1.2. Principy SZP

Principy SZP jsou následující:

1) Princip jednoty trhu se zemědělskými výrobky

Tento princip zajišťuje existenci volného pohybu zemědělských produktů mezi členskými státy. Na společném trhu jsou vyloučena všechna běžná ochranná opatření prováděná v zahraničním obchodě. Tento trh je řízen jednotně, unifikovanými pravidly, využívá jednotné nástroje včetně společných cen.

Základním nástrojem jednotného trhu jsou společné ceny, které jsou dvojího druhu:

- Cílová, směrná cena je stanovena tak, aby poskytovala většině výrobců stabilizovaný důchod. Vedle této sociální funkce má funkci ekonomickou, tj. pokrytí nákladů a běžné míry zisku. Cílové ceny jsou pro většinu výrobků a podléhají měsíční aktualizaci.
- Intervenční cena je jedním z důležitých nástrojů zásahů do vnitřního trhu. Stanovují ji orgány EU (rada ministrů) pro daný hospodářský rok a představuje nejnižší možnou hranici domácí ceny. Uplatňuje se při převaze nabídky, pokud by skutečná tržní cena mohla poklesnout pod rovnovážnou úroveň. (NEUMANN, 2004)

2) Princip preference domácích výrobků

Princip preference domácích výrobků zajišťuje přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích EU před zahraničními. Z čehož vyplývá na jedné straně ochrana vnitřního trhu před levným dovozem, který by byl schopný

konkurovat domácí produkci a ochrana před silnými výkyvy světových trhů, na straně druhé zajišťuje podporu výrobků určených na export z Evropské unie.

Nástrojem preference jsou mezní ceny, které reagují na skutečnost, že světové ceny zemědělských produktů jsou ve většině případů nižší než ceny v EU. Mezní cena představuje minimální cenu dovozu, která zabraňuje, aby zahraniční zboží bylo na společném trhu nabízeno levněji než domácí produkce. Tato ochrana před importem se také provádí prostřednictvím běžných mezinárodně obchodních nástrojů, jimiž jsou cla, množstevní omezení atp. (NEUMANN, 2004)

3) Princip finanční solidarity

Tento princip předpokládá společnou účast členských zemí EU na financování všech součástí SZP.

Hlavním nástrojem financování SZP byl Evropský zemědělský záruční a usměrňovací fond (EAGGF), který byl součástí strukturálních fondů Společenství. Zdroji EAGGF jsou tvořeny inkasy veškerých variabilních přírůžek k cenám zemědělského zboží, daně z cukru a glukózy a platby zemědělců za spoluodpovědnost. Výdajová strana je rozdělena na záruční a usměrňovací sekci:

1) Záruční sekce

Reprezentuje pasivní nástroje konzervující dosavadní strukturu zemědělského sektoru. Tyto prostředky jsou určeny na tržní regulace, jako např. exportní podpory, náklady na skladování vykoupené produkce, odpisy znehodnocených zásob aj.

2) Usměrňovací (tzv. orientační) sekce

Působí jako aktivní nástroj strukturálních změn zemědělství. (KUČEROVÁ, 2006)

EAGGF slouží jako nástroj přerozdělování nejen pro zemědělce, ale i pro zpracovatelská odvětví, konečné spotřebitele nevyjímaje. Tím jeho význam roste.

3.4. Reformy SZP

Přes nevyvratitelné úspěchy, kterých SZP za dobu svého trvání dosáhla, není dnes přijímána jednoznačně a bývá často podrobována kritice. Někdy se uvádí, že se stala „obětí svého vlastního úspěchu“. Od svého vzniku prošla SZP několika dílčími reformami, ovšem jen některé představovali vážný pokus o její přestavbu. Jedná se zejména o reformy započaté v 90. letech, kde nejdůležitější je reforma SZP z roku 2003. (MACHÁLEK, PĚLUCHA a kol., 2009)

Mansholtův plán

Manholtův plán lze pokládat za první pokus o reformu SZP, která proběhla roku 1968. Tento program spočíval ve snaze vyjmout okrajové plochy zemědělské půdy z užívání, ve snaze přesvědčit starší zemědělce, aby se přestali věnovat hospodaření a odešli do důchodu. Výsledkem měla být modernizace zemědělství a snížení cen, díky zvětšení průměrné velikosti farem. Mansholtův plán byl odmítnut ze dvou hlavních důvodů. Tím byl odpor zájmových organizací farmářů a také fakt, že byl ponechán na dobré vůli vlád členských států. (KUČEROVÁ, 2006)

Dílčí reforma v roce 1988

Další pokus o reformu byl v druhé polovině 80. let. Byl následkem dramatického vzestupu výdajů ze záruční sekce Evropského zemědělského záručního a orientačního fondu (EAGGF), které nestačily pokrýt rostoucí náklady na zemědělské přebytky a na vývozní subvence. V průběhu 80. let se evropský rozpočet dostal do situace, kdy nebylo možné kvůli vzestupu výdajů na SZP vyrovnaný rozpočet. Reakcí na to byla ochota členských zemí zvýšit své příspěvky do evropského rozpočtu, což vedlo k zavedení čtvrtého rozpočtového zdroje z HDP členských zemí EU. Tato změna však obsahovala podmínku, že další růst výdajů na zemědělství nesmí překročit 0,74 %

meziročního přírůstku HDP Společenství. Další změnou bylo snížení intervenční ceny o 3% a byly stanoveny administrativní opatření, jejichž úkolem bylo snížení nabídky zemědělských produktů. S tím spojené ztráty příjmů zemědělců, byly kompenzovány speciálními platbami. (NEUMANN, LUKÁŠ, 2000)

McSharryho reforma 1992

Koncem 80. let 20. století bylo zřejmé, že SZP je ve stávající podobě neudržitelná a Společenství musí přikročit k její reformě. Evropskou komisi k tomu nutily jednak stále rostoucí náklady evropského rozpočtu pro tuto politiku, ale také mezinárodní závazky Společenství (z Uruguayského kola GATT). Reforma však neznamena odsklon od základních principů a cílů SZP a nedotýkala se všech sektorů výroby. V platnosti tedy zůstaly hlavní zásady SZP, společný trh zemědělských výrobků, preference zemědělské výroby společenství, finanční solidarita členských států. McSharryho reforma je prvním průlomem od tradičních postupů SZP. (KUČEROVÁ, 2006)

Zásadní novinka spočívá ve finanční podpoře, která se začíná přesouvat od plošné podpory cen na přímé (kompenzační) platby. Cílem je zamezit zvyšování zemědělské výroby. Kompenzační platby však nemohly zbránit rozvíjení intenzivní formy hospodaření. Další významná změna McSharryho reformy spočívá v poskytování podpory zemědělcům, která poprvé není nutně vázána na produkci. (NEUMANN, 2004)

Konkrétní kroky této reformy lze shrnout do následujících bodů:

- Podstatné snížení přímé cenové podpory (intervenčních cen), aby se zemědělská produkce EU postupně stala konkurenci schopnou na světových trzích. Toto opatření se dotklo kolem tří čtvrtin zemědělské produkce. Ceny obilovin se měly během tří let snížit o 29% s očekávaným poklesem cen krmiv, cen hovězího, vepřového a drůbežího masa a másla. Očekávaný pokles cen se skutečně dostavil.
- Snížení intervenčních cen se bude zemědělcům kompenzovat přímými platbami, které jsou podmíněny uváděním půdy do klidu (ve výši 15%).

- Snižování výrobních kvót u mléčných výrobků (během tří let každoročně o 2%).
- Využívání zemědělské půdy pro jiné účely jako je zalesňování, agroturistika, výroba pro nepotravinářské účely (bionafta aj.).
- Podpora odchodu zemědělců (nad 55 let do předčasného důchodu, s cílem zvětšit průměrnou velikost farem).

Agenda 2000

Přes dosažené úspěchy po McSharryho reformě z roku 1992 byl z dlouhodobého hlediska její výsledek nejistý. Výdaje na Společnou zemědělskou politiku v roce 1994 stále dosahovaly výše okolo 40 miliard EUR. Proto v červenci 1997, krátce po podpisu Amsterodamské smlouvy, představila Evropská komise komplexní materiál nazvaný „Agenda 2000 – Za silnější a širší Evropu.“ Návrhy se měly promítnout do finančního rámce evropského rozpočtu na období 2000-2006. Konečná verze reformy byla přijata na zasedání Evropské rady v Berlíně v březnu 1999.

Hlavní prvky reformy lze definovat následujícími body:

- Konkurenceschopnost evropského zemědělství byla podpořena snížením cenových podpor (15% u obilovin, 20% u hovězího masa, od roku 2005 také u mléka 15%).
- Zaručuje životní úroveň zemědělců, kdy snížení podpory k cenám je částečně kompenzováno většími přímými platbami. Příspěvky k příjmům nejsou vázány na objem produkce.
- Podporuje tržní orientaci zemědělců. Tato podpora má význam pro postavení EU v mezinárodním obchodě se zemědělskou produkcí.
- Je kladen mnohem větší důraz na nezávadnost a kvalitu potravin. Tato snaha zohledňuje zájem spotřebitelů na zvýšenou ochranu životního prostředí a na zacházení se zvířaty.
- Došlo k začlenění ekologických cílů do SZP, takže vzniká nová úloha zemědělců jako správců přírodních zdrojů a jejich udržování.

- V dalším směřování se objevil nový aspekt, který se zaměřuje na péči a rozvoj venkova s cílem ho zachovat jako součást evropského kulturního dědictví.

Významné tendence přineslo schválení Agendy 2000 do oblasti rozpočtu EU, včetně financování SZP. Reforma této oblasti měla, spolu se změnami v regionální a strukturální politice, podpořit efektivnější využití rozpočtových zdrojů. (NEUMANN, 2004)

Reforma SZP 2003 – Mid-term Review

Cílem reformy z roku 2003 bylo zvýšení konkurenční schopnosti zemědělství, a to jak uvnitř EU, tak i mimo ni. Dále pak přechod z podpor poskytovaných na výrobek na podpory poskytované producentovi, zaměření na ochranu životního prostředí, jakost a bezpečnost potravin a pohodu zvířat (welfare). Zjednodušeně řečeno, zemědělský producent se má díky těmto reformním krokům stále více orientovat ve svém rozhodování podle signálů trhu a požadavků společnosti (spotřebitelů) a neprodukovat komodity, o něž není zájem, nebo jsou na trhu těžko uplatnitelné.

Zaměření reformy lze rozdělit na 6 okruhů:

1. Odstranění vazby na produkci (decoupling) - zavedení jednotné platby na farmu, což v praxi znamená, že zemědělský výrobce získává jednu platbu namísto několika plateb.
2. Respektování standardů na úrovni farmy (cross-compliance) - základem jsou definované zákonné požadavky na hospodaření (veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin, životní prostředí, řádné zacházení se zvířaty) a dobré zemědělské a ekologické podmínky.
3. Modulace - jedná se o přesun přímých podpor zemědělcům na rozvoj venkova.

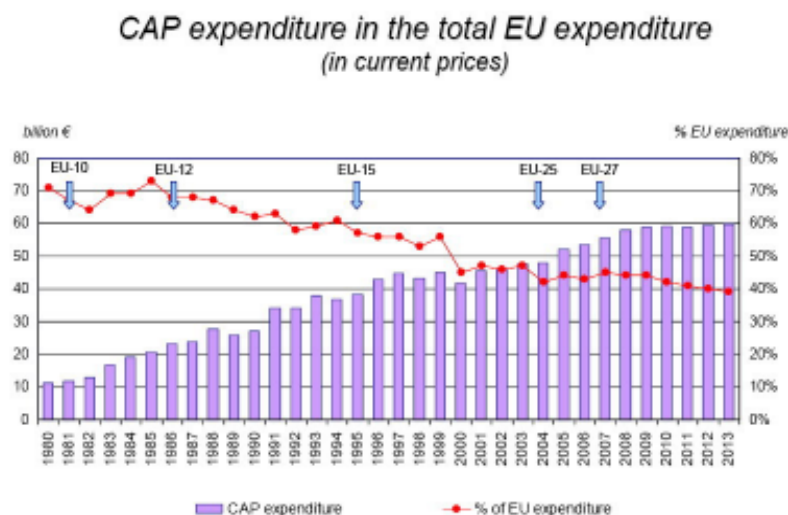
4. Finanční disciplína (degrasivita) - degresivita měla být uplatňována u farem s platbami nad 5 000 EUR. Farmy s platbami do 5 000 EUR byly z tohoto opatření vyjmuty.
5. Rozvoj venkova – jedná se o podporu těchto oblastí: kvalita potravin, welfare, nové technologie pro zpracování potravin. Dále budou podporováni mladí farmáři, malí zpracovatelé, programy kvality potravin, skupiny producentů (do 70 % nákladů). Rovněž budou poskytovány podpory pro zavedení standardů na farmách a účasti na tzv. poradenském systému.
6. Poradenský systém (audit farem) - smyslem zavedení zemědělského poradenského systému je pomáhat zemědělským producentům při aplikaci standardů v agroenvironmentální oblasti, v oblasti kvality a bezpečnosti potravin a pohody zvířat (cross - compliance).
7. Rozdělení Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF) na Evropský zemědělský záruční fond (EAGRD - pro přímé platby) a na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). (Portál eAGRI, 2010)

3.5. Finanční náročnost SZP

SZP představuje pro rozpočet EU problém, především kvůli svému nastavení (pro některé členské státy je výhodnější než pro jiné) a finanční náročnosti. Při jednáních o společném rozpočtu je významnou oblastí sporů také proto, že její existence je spjata s britským rabatem (nákladnost této politiky byla hlavním důvodem, proč si Velká Británie vymohla zavedení svého rabatu).

Velký význam pro finanční zátěž SZP mají výše popsané reformy, jejichž cílem bylo především snížení finanční zátěže, kterou SZP představuje, a spravedlivější rozdělení výhod a závazků, které ze SZP plynou.

Vývoj výdajů na SZP od roku 1980 s výhledem do roku 2013 je zobrazen v následujícím grafu:

Zdroj: Euroskop, 2011

V dnešní době představuje společná zemědělská politika přes 40 % výdajů společného rozpočtu (v 80. letech to bylo až 75 %), její přidaná hodnota pro Evropskou unii ovšem není úměrná vloženým nákladům.

Největší objem finančních prostředků ze společné zemědělské politiky dostávají Francie, Španělsko, Německo a Itálie, pokud se ale příjmy plynoucí ze SZP přepočítají na hlavu, největšími příjemci se stávají Irové, Řekové a Dánové. Vzhledem k postupnému oddělování finanční podpory od produkce (tzv. decoupling) a rozdílným preferencím jednotlivých států v oblasti zemědělství, zaznávají návrhy na postupné přenesení části společné zemědělské politiky zpět na členské státy.

Jistou míru spolufinancování používají v současné době nové členské země EU, které zatím nejsou plně zapojeny do SZP a mohou do určité výše

dorovnávat podporu pro své zemědělce ze svých státních rozpočtů. (Portál Euroskop, 2011)

3.6. Nástroje SZP

Mezi hlavní nástroje Společné zemědělské politiky lze zařadit Společnou organizaci zemědělských trhů (Common organisation of the Agricultural markets – CMO), cenovou politiku, přímé platby a v neposlední řadě Evropský zemědělský vyrovnávací a záruční fond (EAGGF).

1. Společná organizace zemědělských trhů (CMO)

Společná organizace trhu se dělí na dva hlavní okruhy, a to rostlinnou a živočišnou výrobu. Cílem společné organizace trhu je regulace nabídky výrobků tak, aby nedocházelo k jejímu kolísání a tím i kolísání cen vyplácených zemědělským výrobcům, ale ani ke kolísání cen, které platí zpracovatel nebo konečný spotřebitel za nákup těchto výrobků. K tomuto účelu se využívají různé nástroje jako například produkční kvóty, intervence, celní kvóty pro dovoz či vývozní náhrady. Společná organizace trhu se týká jednotlivých prvovýrobků a výrobků po prvním zpracování. (Portál eAGRI, 2010)

Společné tržní organizace mají v závislosti na typu produktu nejrůznější podobu:

- CMO (70 % produkce), které uplatňují intervenční kroky (zásahy na trh ve prospěch jeho fungování a ve prospěch zemědělců) k nákupu přebytků a zároveň mají za úkol ochranu proti levnějším dováženým produktům. Jde např. o obiloviny, rýži, cukr, mléko a mléčné výrobky, hovězí a telecí maso. Některé produkty jako obiloviny, olivový olej a hovězí maso zakládají nárok i na přímé platby.
- CMO (25 % produkce) pro produkty, které nevyžadují podporu produkci, ale omezují se na ochranu domácího trhu. Jde např. o vejce, vína, květiny a řadu druhů ovoce a zeleniny.

- CMO pro produkty, kde se EU zavázala neměnit dovozní cla a výkyvy cen jsou tak kompenzovány přímými platbami. Jde zejména o řepku a luštěniny.
- CMO pro specifické produkty jako je len nebo chmel, které získávají přímou podporu formou paušálních plateb. (Evropská komise, 2003)

2. Cenová politika

Základem cenové politiky SZP jsou tzv. tržní řády pro jednotlivé zemědělské produkty vyráběné v EU (nejdůležitější se týkají obilí, olejnin, mléka a cukru). Tržní řády představují protiklad volného trhu. Existují garantované ceny pro zhruba 70 % zemědělských produktů, dalších asi 25 % produktů je chráněno před levnými dovozy. Uplatnění jednotlivých nástrojů zemědělské politiky se postupně vyvíjí a mění, tak jak se s jednotlivými reformami zemědělské politiky měnily i priority této politiky.

Konkrétní cenová politika se u jednotlivých produktů liší a závisí na situaci na trhu (nedostatek/přebytek výrobků). Obecně lze však říci, že garantované ceny jsou vyšší, než ceny světové. Ochrana produktů před konkurencí ze strany třetích států se děje pomocí odčerpávacích plateb nebo cel. Ty vyrovnávají dovozní cenu na cenu prahovou.

Při vývozu zemědělských produktů z EU poskytuje Společenství vývozní náhrady. Pomoc zemědělství se neomezuje jen na cenové intervence. Je zaměřena i na podporu řídicích struktur v zemědělství, zdokonalení distribučních kanálů, optimalizaci velikosti zemědělských podniků a hledání nových pracovních příležitostí pro pracovníky uvolňované ze zemědělství. (MOLLE, 2001)

3. Přímé platby

Zemědělská výroba je v podmínkách společné zemědělské politiky Evropské unie podporována systémem tzv. přímých plateb. Detailní struktura přímých plateb se může v jednotlivých členských státech odlišovat, nicméně systém jednotné platby na plochu, který je aplikován v České republice, umožňuje podporovat zemědělskou půdu, včetně travních porostů a trvalých pastvin, a

také chov skotu, ovcí a koz. Přímé platby můžeme z pohledu poskytování na základě různých referenčních údajů rozdělit do dvou skupin.

První skupinou jsou přímé platby poskytované na základě historických referenčních údajů, ať už na individuální nebo regionální úrovni, které nemají žádnou vazbu na aktuální produkci zemědělských komodit, proto se také nazývají platby oddělené od produkce (decoupled payments).

Druhou skupinou jsou přímé platby, které jsou i nadále vypláceny s ohledem na výměru plodin, na počty zvířat, popřípadě tuny vyprodukovaných surovin. Tyto platby se nazývají platby vázané na produkci (coupled payments).

Do první zde zmíněné skupiny přímých plateb se ve starých členských státech řadí tzv. jednotná platba (Single Payment Scheme – SPS), v některých nových členských státech včetně České republiky se jedná o jednotnou platbu na plochu (Single Area Payment Scheme – SAPS).

V České republice jsou od roku 2004 na každý hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy včetně travních porostů a trvalých pastvin v rámci systému SAPS poskytovány finanční prostředky z unijních zdrojů. Celková suma finančních prostředků určená pro výplatu přímých plateb v nových členských státech pro rok 2004 představovala 25 % úrovně plateb ve starých členských státech, tzv. EU-15 ke dni vstupu České republiky do EU. Z celkové sumy finančních prostředků EU, počtu hektarů a dle směnného kurzu byla vypočtena sazba 1830,40 Kč na hektar zemědělské půdy v režimu SAPS. V roce 2005, kdy se celková suma finančních prostředků pro nové členské státy navýšila z 25 % na 30 % úrovně plateb EU-15, byla stanovena platba na hektar zemědělské půdy v režimu SAPS na 2110,70 Kč/ha. V roce 2006 čerpají nové členské státy 35 % úrovně přímých plateb s tím, že platba na hektar zemědělské půdy v režimu SAPS odpovídá částce 2517,80 Kč/ha. V roce 2007 Česká republika čerpala již 40 % úrovně přímých plateb ve starých

členských státech. Pro zhruba 21 000 žadatelů na přibližně 3 492 000 ha odpovídá hrubý odhad hektarové sazby zhruba částce 2800 Kč.

Zemědělská půda je oprávněná pro dotace v rámci SAPS, pokud splňuje podmínky dané komunitárním právem a národní legislativou. Zejména se jedná o plnění podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu. V případě travních porostů a pastvin je možné jednou za pět let pozemek rozorát za účelem obnovy porostu, avšak pokud dojde rozoráním ke změně na ornou půdu, jedná se o porušení jedné z podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu a přímá platba se tak poměrně sníží vzhledem k rozsahu takového porušení.

Mezi další podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu, které je nutné plnit na travních porostech a pastvinách, patří nerušení krajinných prvků a nepálení bylinných zbytků.

Vzhledem k tomu, že nové členské státy po svém vstupu do EU neobdržely přímé platby v plné výši a dochází k postupnému navyšování těchto přímých podpor až do úrovně přímých podpor ve starých členských státech EU-15, je umožněno z vlastních zdrojů dorovnávat přímé platby tzv. národními doplňkovými platbami, často nazývanými také top-up.

V období 2004 – 2006 byly platby top-up vypláceny plně ve vazbě na produkci, tj. ve formě druhé skupiny přímých plateb, na sektory, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu (SAPS) ohroženy oproti plnému systému přímých podpor. K cílenému dorovnání byl určen i sektor chovu skotu, ovcí a koz, kde byly v předchozích letech poskytovány platby na přežvýkavce registrované v ústřední evidenci přepočtené na velké dobytčí jednotky. V roce 2005 činila platba 2006,60 Kč/VDJ a o rok později 2581,60 Kč/VDJ.

Platby byly podmíněny plněním tzv. intenzity, tzn. pěstováním krmných plodin na zemědělské půdě, a to minimálně o výměře 1 ha na 1,8 velké dobytčí jednotky. Rokem 2007 se situace komplikuje a Česká republika je nucena

akceptovat dokument Evropské komise s názvem Dodatek k vodítkům pro národní doplňkové platby v nových členských státech. Tento dokument vyjadřuje výklad stávající evropské legislativy ve smyslu zajištění plného nebo částečného oddělení platby od produkce u těch plateb top-up, jejichž ekvivalent, který je vyplácen v režimu jednotné platby v ostatních členských zemích, je vyplácen rovněž plně nebo částečně bez vazby na zemědělskou produkci.

Pro Českou republiku tato skutečnost tedy znamená změnu dosavadního systému top-up, který byl výhradně svázán s produkcí. (Agroweb, 2007)

4. Evropský zemědělský vyrovnávací a záruční fond (EAGGF)

EAGGF funguje od roku 1962. Do roku 2006 byla jeho podpůrná sekce řazena mezi strukturální fondy EU, neboť poskytovala podporu udržitelnému rozvoji venkovských oblastí a diverzifikaci zemědělské výroby za účelem zvýšení její konkurenceschopnosti.

Mezi obecné oblasti podpory z EAGGF patří (podle Nařízení Rady (ES)č.1257/99:

- zlepšení struktury zemědělských pozemků a systémů marketingu zemědělských produktů,
- konverzi a přeorientování potenciálu zemědělské produkce, zavádění nových technologií a zvýšení kvality produktů,
- podporu nezemědělské produkce,
- udržitelný rozvoj lesního hospodářství,
- podpora rozšíření doplňkového nebo alternativního hospodaření,
- zachování a posílení životaschopných sociálních struktur na venkově,
- podporu rozvoje ekonomických aktivit, zachování a vytváření pracovních příležitostí s cílem zajistit lepší využití existujícího potenciálu,
- zlepšení pracovních a životních podmínek,
- udržování a podporu extenzivního zemědělství,

- ochrana a podpora udržitelného zemědělství podporujícího tvorbu krajiny s ohledem na životní prostředí,
- odstranění nerovností a podpora rovných příležitostí pro muže a ženy, zejména podporou projektů, iniciovaných a prováděných ženami.

Oblasti, kde mohou být realizována opatření pro rozvoj venkova podle EAGGF:

- a. ekologické zemědělství,
- b. školení,
- c. podpora adaptace a rozvoje venkovských oblastí,
- d. zlepšení marketingu zemědělských produktů,
- e. lesnictví,
- f. kompenzace zemědělcům v méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními,
- g. podpora začínajících farmářů,
- h. příspěvky na předčasnou penzi,
- i. investice do zemědělských podniků.

Podrobněji jsou rozvedeny oblasti, kde je možné předpokládat zapojení neziskových nestátních organizací (NNO), zejména těch, které působí v oblasti životního prostředí, ale i dalších.

Příspěvky v rámci oblasti ekologické zemědělství mají podpořit:

- metody ohleduplného využívání zemědělské půdy s ohledem na ochranu životního prostředí, charakter krajiny a přírodních zdrojů,
- zavádění metod extenzivního hospodaření,
- ochranu obhospodařovaných ploch s vysokou přírodní hodnotou v ohrožení,
- zachování přírodního a historického rázu zemědělsky využívané oblasti,
- používání environmentálního plánování v zemědělské praxi.

Podpora poskytovaná na školení je zaměřena na:

- přeorientování farmářů na jiné formy hospodaření, šetrné k životnímu prostředí, splňující hygienické standardy a standardy chovu zvířat, přeorientování

produkce, zlepšení manažerských dovedností, potřebných k úspěšnému řízení zemědělské farmy,

- přípravu osob pracujících v lesnictví na nové metody lesního hospodaření, zlepšující ekonomické, ekologické a sociální funkce lesních ploch.

V rámci oblasti podpory adaptace a rozvoje venkova se příspěvky poskytují na:

- zlepšení kvality půdy,
- podporu farmářům a služeb pro farmáře,
- marketing kvalitních zemědělských produktů,
- obnovu a rozvoj vesnic a ochranu venkovského dědictví,
- rozšiřování a oživení zemědělských aktivit,
- management zemědělských vodních zdrojů,
- podpora cestovního ruchu a rozvoje lidových řemesel,
- ochrana životního prostředí,
- obnovu zemědělského výrobního potenciálu zničeného přírodními katastrofami a podporu preventivních opatření.

Oblast zlepšování marketingu zemědělských produktů má za cíl:

- přizpůsobovat produkci tržním trendům, podpořit rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty,
- zlepšit prezentaci a zpracování produktů, podpořit lepší využití surovin a eliminovat vedlejší škodlivé produkty a odpady,
- zavádět nové technologie,
- zvýhodnit inovativní investice,
- zvýšit a monitorovat kvalitu produktů a zdravotní podmínky,
- ochranu životního prostředí.

V oblasti lesnictví jsou příspěvky poskytovány za účelem podpořit:

- udržitelný rozvoj lesního hospodářství,
- zachování a zlepšení lesních zdrojů,
- rozšíření zalesněných ploch,

Podporu mohou získat pouze osoby podnikající v lesnictví či jejich asociace.

Kompenzace zemědělcům v méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními mají přispívat k těmto cílům:

- zajistit kontinuální využití zemědělské půdy a uchování životaschopné venkovské komunity,
- ochrana krajiny,
- zachovávat a propagovat udržitelné formy hospodaření,
- v oblastech s ekologickými omezeními zajistit šetrné hospodaření v souladu s ekologickými požadavky.

Kompenzace jsou poskytovány farmářům, kteří obhospodařují minimální plochu, setrvávají v dané oblasti činnosti alespoň 5 let od první platby dotace, budou používat metody hospodaření ohleduplné k životnímu prostředí.

Podpora pro začínající farmáře může být poskytnuta formou pevných finančních částek či úhrady úroků z půjčky na pokrytí počátečních nákladů. Nařízení č. 1257/1999 stanoví podmínky pro osoby způsobilé žádat.

Příspěvky farmářům, kteří odcházejí do předčasného důchodu, podléhají, nařízení č. 1257/1999, které stanovuje přesné podmínky pro poskytnutí příspěvku.

EAGGF podporuje investice do zemědělských podniků, jejichž cílem je zlepšení produkce nebo zvýšení její kvality, ochrana a zlepšení životního prostředí apod. Podrobná ustanovení jsou uvedena v Nařízení č. 1257/1999. (HRABÁNKOVÁ, 2001)

Od roku 2007 se již nejedná o strukturální fond, dle nařízení rady (ES) č. 1290/2005 o financování SZP. Původní fond byl rozdělen na dva nástroje, jimiž jsou Evropský zemědělský záruční fond (EAGF) určený na financování tržních a dalších opatření a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), který je určen na financování programů rozvoje venkova. Z těchto fondů jsou

financovány pouze aktivity společné zemědělské politiky EU, která byla ze strukturální politiky zcela vyčleněna. Oba fondy jsou součástí rozpočtu EU.

Z Evropského zemědělského záručního fondu jsou financovány výdaje na:

- náhrady při vývozu zemědělských produktů do třetích zemí,
- intervenční opatření zaměřená na regulaci zemědělských trhů,
- přímé platby zemědělcům stanovené v rámci SZP,
- finanční příspěvek EU na informační a propagační opatření ve prospěch zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a ve třetích zemích, uskutečňovaná prostřednictvím členských států na základě programů vybraných Evropskou komisí,
- finanční příspěvek EU na konkrétní veterinární opatření, kontrolní opatření ve veterinární oblasti a v oblasti potravin a krmiv, na rostlinolékařská opatření,
- výdaje na trhy s produkty rybolovu a další.

Původní předpoklad, že fond bude sám sebe financovat, se nevyplnil. Podpora zemědělství podnítila růst produkce natolik, že Společenství brzy přestalo být závislé na dovozu a naopak začalo zemědělskou produkci vyvážet. Méně dovozů tak snížilo příjmy EAGGF z variabilních přírůžek. Zároveň výrazně vzrostly dotace na zvýšenou domácí výrobu, skladování a export. Deficity fondu se vyrovnávaly z rozpočtu Společenství, což vyvolalo tlak na získání nových zdrojů rozpočtu Společenství. (Státní zemědělský intervenční fond, webové stránky)

3.6.1. Vývoj nástrojů zemědělské politiky v ČR

Model zemědělské politiky přijatý na počátku 90. let vycházel z názoru, že není vhodné kopírovat systém EU, který je silně ochranný a nachází se v období reformních změn. Optimem měla být liberální politika, jejímž úkolem je najít přijatelný kompromis, kdy bude vyvinut patřičný tlak na nutné strukturální

změny a přitom tento tlak nepřivodí likvidaci zemědělských výrobců. V tomto duchu bylo zpočátku považováno za nejvhodnější přijetí zejména tržně konformních nástrojů, které měly vést ke zmírňování výkyvů zemědělských trhů. Politika rezignovala na potřebu řídit strukturální změny v zemědělství a vytvářet institucionální nástroje, které by profilovaly zemědělský sektor určitým směrem.

Od roku 1994 dochází v zemědělské politice k přehodnocení dosavadních liberálních postojů. Byly vyvíjeny již aktivnější a cílevědomé zásahy ke stabilizaci zemědělského sektoru. Nástrojem byl i nadále Státní fond tržní regulace, který prováděl intervenční nákupy. Jako další nástroj zemědělské intervence byl zaveden Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF). Fond poskytuje záruky na zemědělské a lesnické úvěry a dotuje úroky splácené z těchto úvěrů. Slouží k podpoře zřizování nových farem a vybraných investic v zemědělském a potravinářském sektoru.

V roce 1997 byla po dlouhých diskusích kodifikována koncepce zemědělské politiky přijetím minimální varianty Zákona o zemědělství. Na jeho základě začaly být rozvíjeny programy rozvoje alternativních činností zemědělské výroby, které jsou od roku 1997 nových nástrojem zemědělské politiky k údržbě krajiny, podpory ekologického zemědělství a zemědělsky méně příznivých oblastí. (KUČEROVÁ, 2004)

3.7. Metody hodnocení nástrojů zemědělské politiky

V současné době je realizována podpora zemědělství a rozvoje venkova s využitím přímých plateb podnikům, ale zejména s využitím programového (spolu)financování projektů na strukturální opatření a opatření zaměřená na rozvoj venkova.

Důležitým problémem této doby, je zvýšení efektivity alokace a účinnosti veřejných výdajů. Efektivnost veřejných výdajů se podle statistik pohybuje kolem 50%, tato skutečnost odpovídá stavu rozhodování ve veřejném sektoru,

které se řídí teorií veřejné volby a v neposlední řadě i způsobem nakládání s poskytnutými veřejnými prostředky jednotlivým subjektům, které s nimi nenakládají hospodárně ve srovnání s vlastními finančními prostředky.

Výběr veřejného projektu pro poskytnutí dotace musí být co nejprůkaznější a nejprůhlednější pro všechny. V této problematice hrají velkou roli hodnotící metody, jejich správné a přiměřené používání s ohledem na předmět a cíl veřejných programů.

3.7.1. Veřejný projekt

Pojem veřejný projekt je velmi často využíván, ale jeho přesná definice v odborné literatuře není. Mnoho autorů definuje veřejný projekt pomocí podobných základních rysů. Obecně lze tedy veřejný projekt vyjádřit jako úsilí alokovat finanční prostředky z rozpočtu veřejných financí s cílem vytvoření ekonomické, popř. sociální hodnoty. Alokace lze dělit na jednorázové a opakované, zaměřené na jednorázovou investici daného projektu, popř. krytí provozní činnosti.

František Ochrana, ve svých publikacích, definuje veřejný projekt jako systémový návrh alokace veřejných zdrojů, který má (zpravidla) charakter investiční akce. (OCHRANA, 1999)

Existuje ovšem i celá řada dalších možných způsobů chápání veřejných projektů, např.:

- Realizace určitých konkrétních cílů, v jejichž důsledku vznikají buď specifické produkce specifických statků a služeb, nebo investiční celky, či dochází ke korekci nespravedlnosti vůči určitým skupinám obyvatelstva podle předem stanovených kritérií. (HAMERNÍKOVÁ, KUBÁTOVÁ, 2000)
- Akce, jejichž smyslem není maximalizace zisku resp. Čistého cash flow investora, ale zvýšení užítku jakýchkoli subjektů, jejichž blaho leží investorovi na srdci. (SOUKOPOVÁ, 2006)

- Jakékoliv aktivity, činnosti či úkoly plněné v rámci veřejného sektoru, při kterých jsou použity veřejné výdaje. (MALÝ, MALIŠOVÁ, 1997)

3.7.1.1. Druhy veřejných projektů

Veřejné projekty lze dělit podle základních hledisek, kterými jsou čas, charakter projektů, oblast či odvětví realizace projektů.

Podle časového hlediska rozlišujeme:

- Krátkodobé projekty
- Střednědobé projekty
- Dlouhodobé projekty

Charakter projektů je dělí na:

- Projekty spotřebního charakteru
- Projekty investičního charakteru
- Projekty nedistribučního charakteru, apod.,

Poslední hledisko třídí projekty na projekty z oblasti kultury, životního prostředí, zdravotnictví, atd.

Dle potřeby, je možné další členění veřejných prostředků, např. vzhledem k rozpočtu a podobně. (SOUKOPOVÁ, 2006)

3.7.2. Analýza veřejných projektů

Pro hodnocení veřejných projektů se používají metody kvalitativního a kvantitativního hodnocení. Tyto metody spadají do skupiny teoretických metod, které se používají pro zpracování získaných údajů.

- Metody kvalitativního hodnocení – slouží ke zjišťování vzájemných vztahů mezi získanými údaji pomocí indukce a dedukce, analýzy a syntézy, abstrakce a konkretizace (tzv. logické metody).
- Metody kvantitativního hodnocení – jsou odvozeny z principu pozitivní epistemologie, kde se předpokládá, že objektivní realita

může být vyjádřena numericky (tzv. matematicko-statistické metody). (MALÁTEK, POLONSKÝ, 1998)

3.7.3. Historie analýzy veřejných projektů

Počátky analýzy veřejných projektů lze nalézt na počátku 20. století. V roce 1902 v USA vstoupil v platnost zákon „River and Harbor Act“, který jako první upravoval vyhodnocování nákladů a užitků říčních a přístavních zařízení projektovaných Sborem inženýrů. Tyto metody byly zobecněny v období „New Deal“, v němž probíhaly rozsáhlé protikrizové veřejné práce, zvláště v oblasti vodohospodářských děl s vícenásobnými cíli. V roce 1936 byl schválen „Flood Control Act“ (zákon o zvládnání povodní).

Po druhé světové válce byly obecné zásady spojené s hodnocením projektů vodních nádrží zakotveny v „Zelené knize“ vydané v roce 1950. Univerzitní ekonomové se zabývali jejich standardizací a snahou dodat jim teoretické základy, které jim zatím chyběly. V průběhu 50. až 80. let vznikají v této oblasti četné práce, jejichž nejvýznamnějšími autory byli zejména R. Dorfman, O. Eckstein, J. Margolis, J. Krutilla a B. Weisbrod. V 70. letech vzrostl zájem o problematiku externalit v důsledku narůstajících problémů s životním prostředím a jeho znečištěním. Práce francouzských autorů (Maurice Allais, F. Bessiere, M. Boiteux, H. Lévy-Lambert, S. C. Kolm, J. Lesourne, E. Malinvaud, J. C. Milleron, P. Massé) spojovaly nutnosti a způsoby teoretických analýz s praktickými hledisky. V roce 1961 byl ve Spojených státech na ministerstvu obrany vytvořen systém plánování-programování-rozpočtování (PPRS) jako postup hodnocení nákladů a výnosů a od roku 1965 byl platný pro všechna ministerstva.

K rozšiřování oblastí aplikace analýzy veřejných projektů v historii docházelo postupně. Nejprve se analýzy týkaly velkých veřejných investic, a to jednak do infrastruktury dopravy (mosty, kanály, přístavy, silnice, železnice, letiště), jednak do vodohospodářských zařízení sloužících současně pro energetiku, regulaci záplav a zavlažování.

Následovalo rozšíření na projekty týkající se výroby energie, s ohledem na problémy veřejného financování, ale především na problémy zvyšujícího se výnosu a externalit.

Poté přibýly projekty s výrazným charakterem externalit (životní prostředí, urbanismus) a projekty výrobního rázu v rozvojových zemích (s přihlédnutím k jejich strukturálním účinkům, ale také s ohledem na jejich výzvy k mezinárodnímu veřejnému financování (Světová banka atd.)). V nedávné době se studie rozšířily v rámci prací PPRS nebo RRV na veřejné netržní sektory (národní obrana, vzdělávání, zdravotnictví, soudnictví a policie). (SOUKUPOVÁ, 2006)

3.7.4. Výčet metod analýzy (hodnocení) veřejných projektů

Kvantitativní metody lze dělit podle počtu zohledněných kritérií hodnocení na dvě skupiny metod:

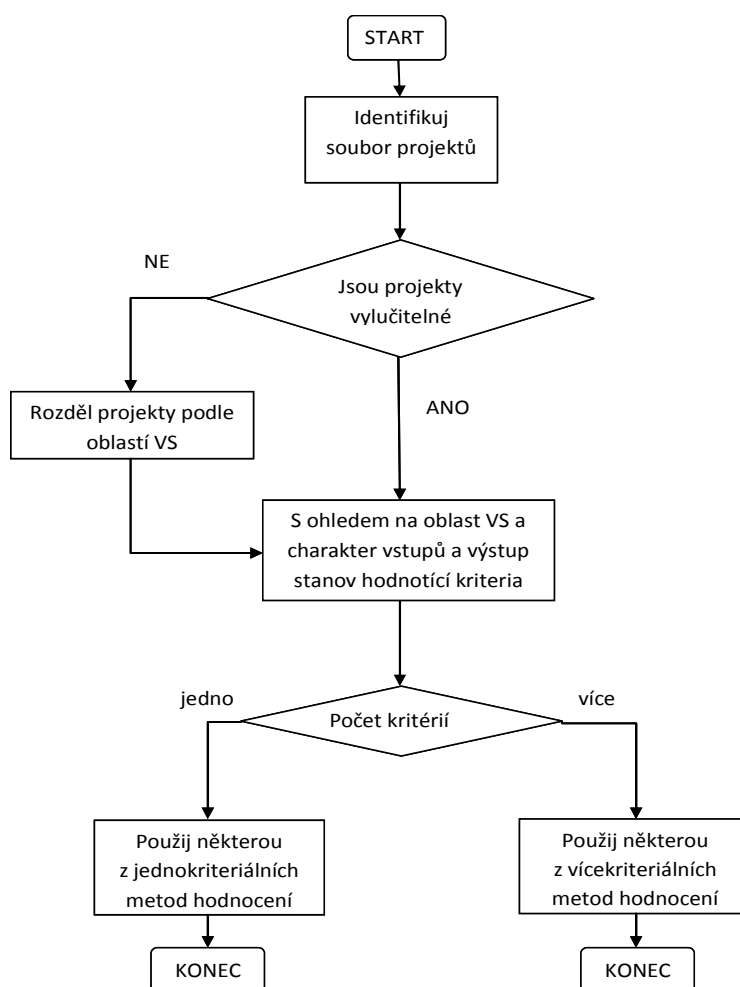
- Jednokriteriální metody – předpokládají existenci jednoho dominantního kritéria, na které lze ostatní kritéria převést.
- Vícekriteriální metody – je u nich obtížné stanovit významnost jednoho kritéria oproti ostatním kritériím.

Výběr vhodné metody hodnocení je možné provést na základě následujícího algoritmu, který zahrnuje veškeré důležité faktory, které je třeba zohlednit (viz. obrázek č.1).

Výstupem hodnocení veřejných projektů může být nalezení varianty, která by podle všech kritérií dosáhla co nejlepšího hodnocení, uspořádání variant a v neposlední řadě také nalezení množiny přijatelných, vhodných variant (která odpovídají přiřazeným kritériím).

Znalost algoritmu pro výběr vhodné, nejlepší varianty veřejného projektu, umožňuje jeho aplikace při uspořádání všech variant.

Obrázek č. 1 – Algoritmus výběru hodnotící metody

Zdroj: SOUKOPOVÁ, 2006

3.7.4.1. Jednokriteální metody hodnocení

Mezi jednokriteriální metody hodnocení veřejných projektů patří:

- Obecné finanční metody hodnocení efektivnosti investic
- Nákladově výstupové metody.

Všechny jednokriteriální metody uvažují jako kritérium náklady nebo je do hodnotícího kritéria zahrnují. Z tohoto důvodu je nutné nejprve provést identifikaci a ocenění nákladů, které do hodnocení mohou vstoupit.

Předpokladem těchto metod je, že kritéria hodnocení projektů lze převést na jedno dominantní kritérium a to následně uplatnit na stávající projekty zařazené do výběru. (SOUKOPOVÁ, 2004)

Obecné finanční metody byly vyvinuty pro hodnocení efektivnosti investic především v soukromém sektoru, v čisté i modifikované podobě se často používají pro hodnocení veřejných projektů. Jedná se především o hodnocení veřejných projektů investičního charakteru. Někdy bývají nazývány finančními kritérii hodnocení projektů. Důvodem je jejich často vstupování do vícekriteriálních analýz jako dílčí kritéria hodnocení.

Lze je rozdělit z hlediska času na statické a dynamické metody. Statické metody hledisko času nezohledňují a dynamické ano. Nejčastěji využívané metody v oblasti veřejných projektů jsou přehledně zachyceny v následující tabulce. (SOUKOPOVÁ, 2004)

Tab. 1: Nejčastěji využívané metody

Druh metody	Metoda	Zohlednění hlediska času
Statické metody	Metoda rentability	Ne
	Doba návratnosti prostá	Ne
Dynamické metody	Doba návratnosti reálná	Ano
	Čistá současná hodnota	ano
	Vnitřní výnosové procento	ano
	Index rentability	ano

Zdroj: SOUKOPOVÁ, 2006

Nejvíce používané metody druhé skupiny jednokriteriálních metod, tedy nákladově výstupové metody jsou:

- Analýza minimalizace nákladů (CMA)
- Analýza nákladů a přínosů (CBA)
- Analýza efektivnosti nákladů (CEA)
- Analýza nákladů a užitku (CUA)

Společným jmenovatel všech čtyř nákladově výstupových metod je jejich cíl, tedy prokázat měřitelným způsobem, co kdo získá a s jakými společenskými náklady. Rozdíly mezi jednotlivými metodami znázorňuje následující tabulka. (OCHRANA, 2004)

Tab. 2: Rozdíly mezi metodami

Název metody	Forma měření výstupu
CMA	Neměří se
CBA	Peněžní jednotky
CEA	Počet výstupových jednotek realizované jednotky Ná
CUA	Užitek plynoucí z projektu

Zdroj: OCHRANA, 2004

3.7.4.2. Vícekriteriální metody hodnocení

Tyto metody jsou součástí operačního výzkumu, které se zabývají analýzou rozhodovacích situací, ve kterých jsou posuzovány rozhodovací varianty (v tomto případě se jedná o varianty veřejných projektů) ne pouze jednoho, ale podle několika zpravidla navzájem konfliktních kritérií.

Existuje celá škála metod vícekritériálního hodnocení variant. Tyto metody mají obecný charakter, nezávislý na obsahové náplni variant rozhodování, díky čemuž lze použít stejné metody ke stanovení preferenčního uspořádání věcně odlišných variant.

Hodnocení variant na základně jednotlivých kritérií může být v různých jednotkách či měřících. Pro vyjádření hodnot kritérií je tedy velmi důležitá transformace vstupních informací na srovnatelné jednotky, umožňujících agregaci podle všech kritérií. To umožňují stupnice a škály, které patří mezi nejjednodušší metody vícekritériálního hodnocení. (OCHRANA,2004)

Většina metod vyžaduje k vícekritériálnímu hodnocení variant znalost vah kritérií. Tyto metody lze dělit na metody založené na dílčím hodnocení variant a metody založené na párovém srovnávání variant.

U metod založených na dílčím hodnocení variant záleží, zda důsledky variant hodnotíme vzhledem ke kvalitativním či kvantitativním kritériím.

Důsledky jednotlivých variant vzhledem ke kvalitativním kritériím je vhodné hodnotit především pomocí bodů, tj. využít bodovací metodu. (SOUKOPOVÁ, 2006)

Postup bodovací metody:

- Krok 1:

Každá varianta (v tomto případě projekt) bude ohodnocena podle každého kritéria číslem b_{ij} . Je nutné použít pro kvantifikaci informací podle jednotlivých kritérií vždy stejnou stupnici, např. 1 až 10 tak, aby nejlepší ohodnocení bylo rovno 10.

- Krok 2:

Celkové ohodnocení každé varianty se pak vypočítá jako součet dílčích hodnot, tedy

Vzorec č. 1

$$b_i = \sum_{j=1}^k b_{ij}$$

- Krok 3:

Varianty se uspořádají sestupně podle hodnot b_i a kompromisní (nejlepší) varianta je vybrána podle vztahu

Vzorec č. 2

$$a_r : b_r = \max_{i=1, \dots, j} (b_i)$$

Je-li potřeba vybrat více variant, vybere se potřebný počet variant s nejvyššími hodnotami b_i .

Pokud je nejlepší ohodnocení varianty dáno číslem jedna, uspořádají se varianty podle čísel b_i vzestupně a nejlepší varianta má nejnižší ohodnocení. Postup je možno rozšířit i o váhy kritérií, čísla b_i se pak vypočítají jako vážené součty.

Bodovací metody je jednou z nejjednodušších metod vícekriteriálního hodnocení, což je její velkou výhodou. Na rozdíl od metod používající stupnice a škály již rozlišuje mezi důležitostmi kritérií. (HOUŠKA, 2007)

Nevýhodou této metody je časová náročnost při vytváření bodové stupnice, také je obtížné mít pod kontrolou předsudky hodnotitele.

Bodovací metoda je vhodná pro hodnocení téměř všech veřejných projekt, lze jí tedy využít pro hodnocení vzájemně se vylučujících i nevylučujících projektů. Zvláště je vhodná při hodnocení veřejných projektů na základě kvalitativních kritérií.

(SOUKOPOVÁ, 2006)

Další metodou založenou na dílčím hodnocení variant je metoda váženého součtu, které vychází z principu maximalizace užitku, ale předpokládá pouze jeho lineární funkci. Metodu váženého součtu je vhodné použít u projektů, které je možné ohodnotit na základě kvantitativních kritérií.

Mezi další metody hodnocení veřejných projektů patří metody založené na párovém srovnání variant. Společným rysem těchto metod je, že základní informace pro stanovení preferenčního uspořádání variant tvoří výsledky párového srovnávání těchto variant vzhledem k jednotlivým kritériím hodnocení. Tyto metody je vhodné

použít při hodnocení variant se smíšeným souborem kritérií, kde kvalitativní kritéria převažují.

Výsledkem těchto metod je pouze rozklad souboru hodnocených variant na několik indifferenčních tříd a preferenčních uspořádání těchto tříd.

Hlavními reprezentanty této skupiny metod je metoda lexikografická a metoda AHP (Saatyho metoda). Lexikografická metoda patří mezi jednodušší metody vícekritériální analýzy, postupně hodnotí varianty podle jednotlivých kritérií v pořadí jejich důležitosti. Tato metoda je pro svou jednoduchost velmi využívána v oblasti veřejných projektů, ovšem má řadu nevýhod. Hlavní nevýhoda spočívá v tom, že při hodnocení nepřihlíží k dosaženým hodnotám podle dalších kritérií, navíc pro použití této metody nesmí žádné kritérium reagovat na utřídění získaná jinými kritérii.

Metoda AHP je jednoduchou a účinnou metodou pro řešení skupinových vícekritériálních problémů. Při modelování preferencí expertů vychází z posloupnosti párových srovnání vhodně stanovených částí systému. Základem této metody je párové srovnání. Metoda AHP je vhodná pro hierarchické struktury systémů. (SOUKOPOVÁ, 2006)

3.7.4.3. Manažerské metody hodnocení

Používání těchto metod ve veřejné správě bylo podmíněno několika okolnostmi:

- Přípravou a vstupem České republiky do EU
- Reformou veřejné správy
- Aktivním přístupem Ministerstva vnitra, Rady vlády pro jakost a organizací propagujících kvalitu služeb nebo propagujících uplatňování metod zvyšování kvality života a udržitelného rozvoje
- Změnou chování občanů v roli zákazníků, tj. klientů.

Některé veřejné projekty není možné řešit pomocí přesných exaktních postupů na základě sofistikovaných výpočtových vzorců a užití striktně daných matematických postupů. Jedna se především o projekty, u kterých se je třeba obrátit se na fundované odborníky, a následně jsou ještě hodnoceny širokou veřejností, která dané projekty musí akceptovat. (SOUKOPOVÁ, 2006)

Nejčastěji využívané manažerské metody ve veřejném sektoru patří především:

- Benchmarking
- Metoda CAF
- SWOT analýza
- Metoda systému kvality dle ISO 9001
- Metoda vyvážených ukazatelů (BSC), aj.

(SOUKOPOVÁ, 2006)

3.8. Aplikace na projekty spolufinancované Programem rozvoje venkova

Projekty v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) jsou vybírány na základě preferenčních kritérií, která jsou součástí Pravidel pro poskytování dotace a jsou žadatelům předem známa. Hodnotící komise je ustanovena ministrem zemědělství a skládá se z expertů na rozvoj venkova a strategické plánování.

Každá žádost je hodnocena dvěma hodnotiteli nezávisle na sobě, pokud se ve svém hodnocení liší v jakémkoli kritériu o více než 20 %, pak je uspořádána schůzka společně se zástupcem MZe a SZIF, na které se hledá shoda v hodnocení. Poté jsou projekty seřazeny podle počtu získaných bodů. V tomto kroku se tedy využívá bodovací metoda. (MZE, 2007)

Postup hodnocení je striktně objektivní na základě technických, číselných či jiných faktických údajů. S výjimkou posuzování inovativnosti u dvou inovačních opatření v ose I není aplikován žádný subjektivní přístup. (MZE, 2007)

PRV dále využívá jednoduché finanční analýzy pro zjištění finančního zdraví žadatele. Pro vyhodnocení finančního zdraví se používá devět ekonomických ukazatelů finanční analýzy, kterým jsou podle dosaženého výsledku přiděleny body. Posouzení finančního zdraví (FZ) se provádí za poslední tři „účetně“ uzavřené roky, tj. tři po sobě navazující období předcházející roku podání žádosti.

Vzhledem k nutnosti doložit zároveň daňová přiznání ověřena finančním úřadem, lze s ohledem na platnou právní úpravu (zejména zákon o daních z příjmů) akceptovat tři poslední období (fiskální roky), za které je podáno Daňové přiznání u místně příslušného správce daně, přičemž poslední řádné.

Daňové přiznání musí předcházet nejdéle roku podání žádosti.

Příklad:

Žádost o dotaci z PRV v roce 2010, poslední tři uzavřené roky: 2009, 2008 a 2007.

Pokud však žadatel nemá v době registrace žádosti podáno Daňové přiznání za rok 2009 (s ohledem na lhůtu do 31.3.), pak se výpočet FZ provádí za roky 2008, 2007 a 2006; obdobně se postupuje v případě, má-li žadatel povinný audit nebo mu přiznání zpracovává a překládá daňový poradce a v době podání žádosti (v první polovině roku) nebylo Daňové přiznání podáno.

Výpočet se provede pro každý rok a výsledný počet bodů pro posouzení je aritmetickým průměrem.

Celkově je možné dosáhnout maximálně 31 bodů, pro splnění podmínky FZ (jakožto kritéria způsobilosti) je zapotřebí získat minimálně 15,01 bodů.

V případě, že jsou ekonomické výsledky v některém roce negativně ovlivněny vážnou přírodní katastrofou, nebude po prokázání této skutečnosti příslušný rok (maximálně jeden) do hodnocení počítán.

Další výjimka platí pro případ, kdy byl podnik založen nebo zemědělec zahájil činnost, tehdy se finanční zdraví prokazuje pouze za dva uzavřené roky.

Sledovanými ekonomickými ukazateli jsou rentabilita celkového majetku, rentabilita vlastních zdrojů, celková zadluženost, krytí dlouhodobého majetku

vlastními zdroji, podíl výdajů na 1 Kč příjmů, doba obratu zásob, obrátkovost majetku, likvidita a doba splatnosti závazků. (SZIF, 2011)

3.9. Hodnocení Programu rozvoje venkova

Hodnocení PRV lze rozdělit na tři části, hodnocení ex-ante, mid-term a ex-post. Hodnocení ex-ante je součástí přípravy každého programu pro rozvoj venkova a jeho cílem je optimalizovat přidělování rozpočtových zdrojů a zlepšovat kvalitu programování. Jsou při něm zjišťovány a vyhodnocovány střednědobé a dlouhodobé potřeby, cíle, jichž má být dosaženo, očekávané výsledky, kvantifikované cíle zejména z hlediska účinku v porovnání s výchozí situací. Podrobně analyzuje jeho základní strategii a cíle – včetně základních úrovní, kvantifikovatelných cílů a cílových úrovní. Uskutečňuje se před prováděním programu s cílem podpořit programování a musí být navrženo tak, aby mohly být jasně zjištěny potřeby a strategie rozvoje.

Hodnocení mid-term je součástí průběžného hodnocení a bylo realizováno v roce 2010. V tomto hodnocení v polovině období by měla být navržena opatření ke zlepšení kvality programů a jejich provádění.

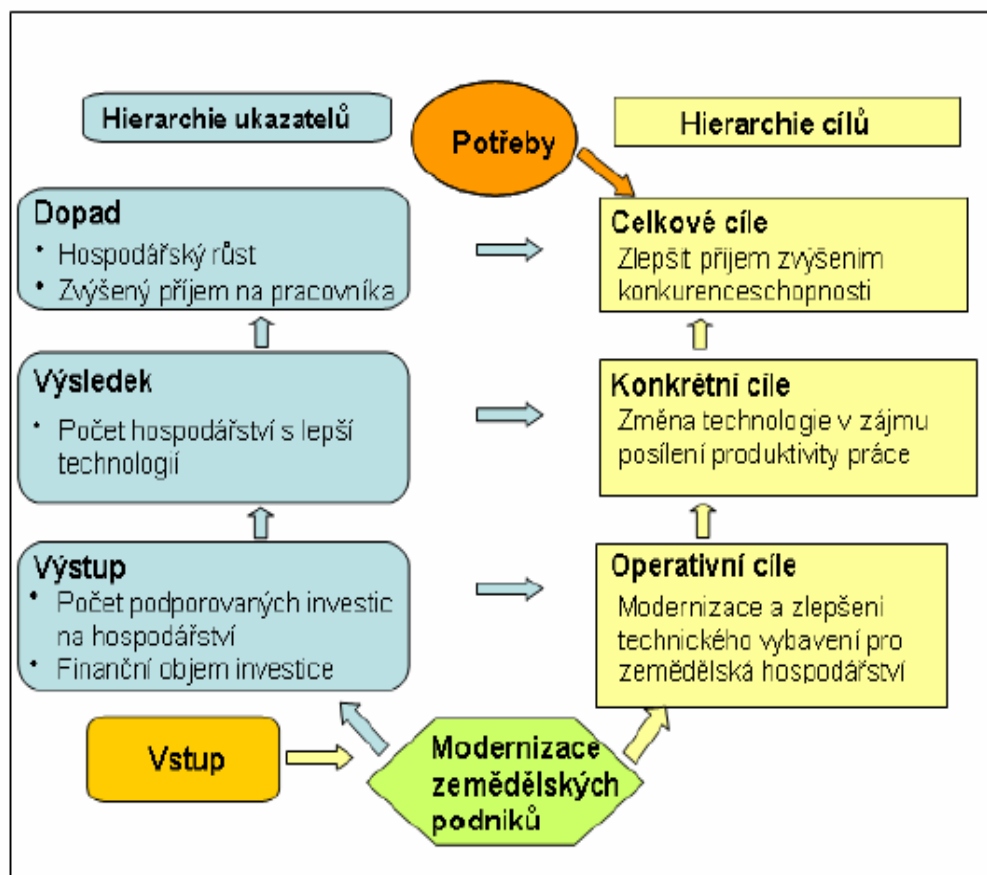
Hodnocením v mid-term a hodnocením ex-post se prověřuje stupeň využití prostředků, efektivita a účinnost programování EZFRV, jeho socioekonomický dopad a jeho vliv na priority Společenství. Týkají se cílů programu a jejich záměrem je vyvodit závěry pro politiku rozvoje venkova. Hodnocení určují faktory, které přispěly k úspěšnému či neúspěšnému provádění programů, a to i vzhledem k udržitelnému rozvoji, a stanoví osvědčené postupy.

Metodickým nástrojem hodnocení, která vytváří příčinný řetězec od rozpočtového vstupu, prostřednictvím výstupů a výsledků opatření, k jejich dopadu. Intervenční logika je tak vodítkem pro sekvenční posuzování přínosu opatření k dosažení jeho cílů.

Různé prvky intervenční logiky jsou znázorněny na následujícím schématu:

Obr. č. 2 – Prvky intervenční logiky

Zdroj: Příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení PRV

Intervenční logika začíná od potřeb, které popisují socioekonomické požadavky nebo požadavky životního prostředí, kterým by program a/nebo opatření měly odpovídat.

Reakce politiky se vyvíjí prostřednictvím „hierarchie cílů“ a představuje rozčlenění celkového cíle, přes konkrétnější cíle, k operativním cílům. Pro účely hodnocení je „hierarchie cílů“ doprovázena „hierarchií ukazatelů“, což odráží různé prvky intervenční logiky opatření.

V důsledku příčinného řetězce „intervenční logiky“ začíná „hierarchie ukazatelů“ od vstupů, tj. finančních a/nebo správních zdrojů, které vygenerují výstupy programových činností za účelem splnění operativních cílů nebo cílů opatření. Následnými výsledky jsou okamžité účinky intervencí, které by měly přispět k dosažení konkrétních cílů.

Dopady by měly přispět k dosažení celkových cílů programu, které musí ve správně navrženém programu odpovídat předem určeným potřebám.

Ukazatele se používají na každé úrovni (výstup, výsledek, dopad) jako nástroje pro posouzení míry dosažení očekávaných cílů pomocí opatření nebo celých programů. Ukazatele musí být konkrétní, měřitelné, hospodárně dostupné / dosažitelné, důležité pro program a musí být k dispozici včas. Ukazatele nelze vždy vyplnit kvantitativními statistickými údaji; ukazatele mohou v některých případech zahrnovat také kvalitativní posouzení nebo logické předpoklady.

Pro účel hodnocení programů pro rozvoj venkova lze rozlišit tyto druhy ukazatelů:

- ukazatele týkající se vstupů: Týkají se rozpočtu nebo jiných zdrojů přidělených na každé úrovni pomoci. Příklad: výdaje rozdělené podle opatření vykázané Komisi;
- ukazatele týkající se výstupů: Měří činnosti prováděné přímo v rámci programů. Tyto činnosti jsou prvním krokem k uskutečňování operativních cílů intervence a měří se ve fyzikálních nebo měnových jednotkách. Příklad: počet pořádaných školení, počet zemědělských podniků dostávajících investiční podporu, celkový objem investic;
- ukazatele týkající se výsledků: Měří přímé a okamžité účinky intervence. Poskytují například informace o změnách chování, kapacity nebo výkonnosti přímých příjemců a měří se ve fyzikálních nebo měnových jednotkách. Příklad: uskutečněné investice, počet zemědělců zúčastňujících se s úspěchem školení;
- ukazatele dopadu se týkají přínosů programu nejen na úrovni intervence, ale obecněji také v programové oblasti. Jsou spojeny s širšími cíli programu. Příklad: zvýšení zaměstnanosti ve venkovských oblastech, zvýšená produktivita zemědělského odvětví, zvýšená výroba energie z obnovitelných zdrojů. (Metodický pokyn C)

Protože se hodnocení zabývá změnami v průběhu času, je vytvoření simulované situace ústřední otázkou pro všechna hodnocení. V této souvislosti je nutno zmínit „základní ukazatele“ vytvořené analýzou SWOT a hodnocením ex ante v době programování.

Základní ukazatele jsou důležitým referenčním bodem pro hodnocení dopadů jednotlivých opatření a programů jako celku. (Metodický pokyn C)

4. Vlastní práce

Analýza procesu hodnocení Žádostí o dotace z programu rozvoje venkova a jeho komparace v jednotlivých osách.

4.1. Program rozvoje venkova v letech 2007-2013

Program rozvoje venkova (PRV) vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy.

Program rozvoje venkova, který zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, blíže specifikuje v souladu s nařízením Rady (ES) 1698/2005 čl. 15 strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně a zajišťuje tak jeho efektivní realizaci.

Opatření Programu rozvoje venkova přispějí k naplňování cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech:

- Společnost založená na znalostech
- Vnitřní trh a podnikatelské prostředí
- Trh práce
- Udržitelný rozvoj.

Göteborgská konference se promítá v Programu při zavádění opatření k trvale udržitelným systémům zemědělského hospodaření a podporou opatření, která vytváří trvale udržitelná pracovní místa.

Existence a realizace Programu rozvoje venkova ČR přispívá k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále umožňuje vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách. Program také podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském

prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost obyvatel na venkově.

Program rozvoje venkova se člení do čtyř prioritních os, které konkrétněji vymezují opatření pro alokaci finančních prostředků z EAFRD.

První osa Programu rozvoje venkova je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Prioritní oblastí je modernizace zemědělských podniků, dále pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům. Jejimi podopatřeními jsou:

- I.1.1 Modernizace zemědělských podniků
- I.1.2 Investice do lesů
- I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- I.1.4 Pozemkové úpravy
- I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost
- I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců
- I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- I.3.4 Využívání poradenských služeb

OSA II je zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny. Hlavní prioritou je zvýšení biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin. Dále se podporuje ochrana vody a půdy (zejména zachování kvalitních přirozeného vodního režimu) a v neposlední řadě i snižování emisí skleníkových plynů. Podopatření této osy jsou následující:

- II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)
- II.1.2 Platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- II.1.3 Agroenvironmentální opatření

- II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy
- II.2.2 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích a Opatření II.2.3 Lesnicko-environmentální platby
- II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Podpora Osy III směřuje na rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikaci ekonomických aktivit na venkově. Mezi hlavní priority patří: tvorba pracovních příležitostí, podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšení podmínek kvality života ve venkovských oblastech, včetně vzdělávání a informování hospodářských subjektů a v neposlední řadě ochrana kulturních památek. Tato osa má následujících šest podopatření:

- III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- III.1.2 Podpora zakládání podniků jejich rozvoje
- III.1.3 Podpora cestovního ruchu
- III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- III.3.1 Vzdělávání a informace

Osa IV Leader je osou specifickou. Jedná se o osu metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I - III Hlavním přínosem osy IV Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny. Účelem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova zvláště dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu, nejsou protikladem k místní samosprávě, ale vhodněji doplňují v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu.

Osa Leader má 3 podopatření:

- IV.1.1 Místní akční skupina
- IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie
- IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

4.2. Finanční náročnost Programu rozvoje venkova

Na financování Programu rozvoje venkova ČR v období 2007 – 2013 se podílí Evropská unie prostřednictvím EZFRV a Česká republika prostřednictvím národních zdrojů. Finanční alokace zdrojů na realizaci PRV na období 2007-2013 činí 3,62 mld. Eur. Na této částce se EU podílí 2,82 mld. Eur a podíl ČR tvoří 0,8 mld. Eur.

Tyto finanční zdroje jsou následně alokovány na projekty rozvoje venkova dle prioritních os a jednotlivých podopatření. Výše finančních prostředků takto alokovaných se v jednotlivých letech realizace PRV liší. Tato práce se dále zaměří, na komparaci finančních prostředků v rámci PRV vynaložených na prioritní osy v letech 2007, 2008 a 2009. Pro rok 2010, v době psaní práce, nebyly data ještě k dispozici.

4.2.1. Rok 2007

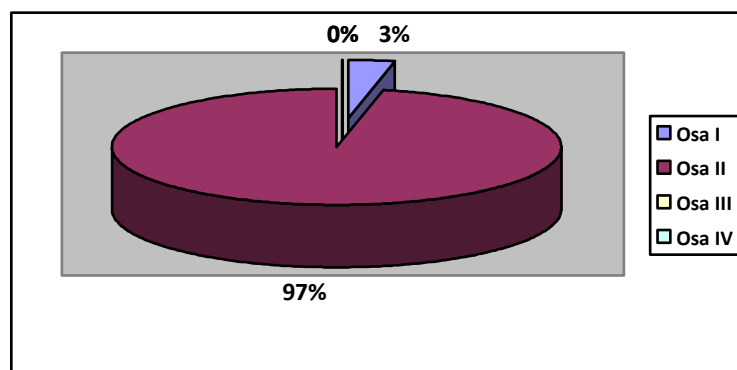
V roce 2007 bylo na Program rozvoje venkova vynaloženo 108 mil. Eur. Podíl EU přitom činil 86 mil. Eur a ČR 21 mil. Eur. Alokaci finančních prostředků vynaložených na proplacení projektů příjemcům dotace dle jednotlivých os v roce 2007 znázorňuje následující tabulka.

Tab. 3 – Alokace zdrojů PRV na jednotlivé osy pro rok 2007

Osy PRV	Podíl EU (EUR)	Národní zdroje (EUR)	Veřejné zdroje celkem (EUR)
Osa I	2 764 854,80	921 618,27	3 686 473,07
Osa II	83 366 360,10	20 841 590,03	104 207 950,13
Osa III	0	0	0
Osa IV	0	0	0
Technická pomoc	0	0	0
Celkem	86 131 214,90	21 763 208,30	107 894 423,20

Zdroj: Vlastní práce autora

Graf 1 – Finanční prostředky dle prioritních os v roce 2007

Zdroj: Vlastní práce autora

Z grafu je patrné, že v roce 2007 byly finanční prostředky z PRV vynaloženy pouze na dvě osy, osu I – Zlepšení konkurence schopnosti zemědělství a lesnictví a osu II – Zlepšování životního prostředí a krajiny. Přičemž 97% celkových zdrojů v roce 2007 bylo vynaloženo pouze na osu II.

Důvodem této skutečnosti je fakt, že PRV v tomto roce zahájil svou implementaci, tudíž je rok 2007 považován za rok startovací.

4.2.2. Rok 2008

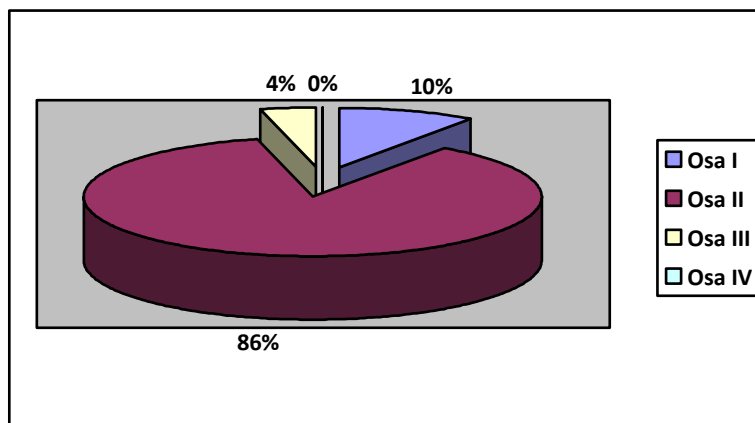
V roce 2008 bylo na Program rozvoje venkova vynaloženo 392 638 892 Eur, tato částka představuje pouze podíl EU. Ve výroční zprávě není uvedena celková částka vynaložená na PRV v roce 2008, popř. částka kterou se ČR podílela na PRV v tomto roce, z tohoto důvodu není možné určit, zda je výše uvedená částka konečná či nikoliv. Výši národních zdrojů lze pouze odhadnout porovnáním celkových vynaložených finančních prostředků na jednotlivé osy v roce 2008 a podílu EU. Výsledkem této úvahy je, že podíl národních zdrojů ČR pro rok 2008 zřejmě činil 14 278 108 Eur.

Tab. 4 – Alokace zdrojů PRV na jednotlivé osy pro rok 2008

Osy PRV	Veřejné zdroje celkem (EUR)
Osa I	39 180 000
Osa II	351 500 000
Osa III	15 700 000
Osa IV	337 000
Technická pomoc	200 000
Celkem	406 917 000

Zdroj: Vlastní práce autora

Graf 2 – Finanční prostředky dle prioritních os v roce 2008

Zdroj: Vlastní práce autora

V roce 2008 byly v rámci Programu rozvoje venkova přijímány žádosti o dotaci již na 23 opatření z 25 celkových. Čímž oproti roku 2007 stoupla finanční náročnost jednotlivých os, díky zahájení realizace dalších dvou os, tj. osy III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova a osy IV Leader. Největší finanční náročnost má, stejně jako v roce 2007, osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny, na kterou bylo vynaloženo 86% celkových zdrojů PRV pro tento rok.

4.2.3. Rok 2009

V roce 2009 Program rozvoje venkova spotřeboval celkem 495 301 454 Eur finančních prostředků. Z toho byl ve výroční zprávě uveden podíl EU ve výši 409 000 000 Eur, lze tedy odvodit, že podíl národních zdrojů ČR pro rok 2009 činil 86 301 454 Eur. Tato částka představuje největší podíl ČR za sledované období.

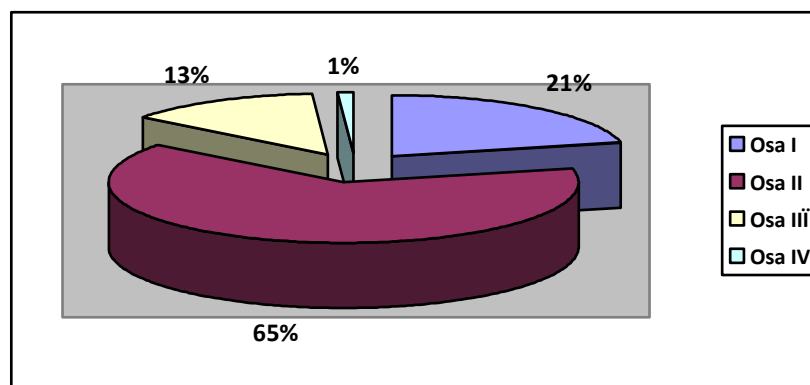
Důvodem může být nová snaha EU, vrátit oblast zemědělství do pravomocí národních států, v důsledku právě vysoké finanční náročnosti.

Tab. 5 – Alokace zdrojů PRV na jednotlivé osy pro rok 2009

Osy PRV	Veřejné zdroje celkem (EUR)
Osa I	105 652 285
Osa II	317 409 247
Osa III	65 545 946
Osa IV	5 362 715
Technická pomoc	824 072
Celkem	495 301 454

Zdroj: Vlastní práce autora

Graf 3 – Finanční prostředky dle prioritních os v roce 2009

Zdroj: Vlastní práce autora

V roce 2009 byly přijímány žádosti o dotaci pro 24 opatření z celkových 25 stávajících opatření Programu rozvoje venkova, to znamená, že příjem žádostí o dotaci nebyl vyhlášen pouze pro opatření I. 2.1 Seskupení producentů. Oproti roku 2008 byly nově přijímány žádosti o dotaci pro opatření II.2.3 Lesnickoenvironmentální platby.

Největší finanční náročnost v tomto roce představovala, stejně jako v předchozích letech, osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny. Ovšem je již patrné, že roste počet žadatelů, které realizují své projekty

v rámci ostatních os. Především pak znatelně stoupl počet projektů realizovaných v rámci osy IV Leader, což je důsledek existence již 64 MAS, které realizují své Strategické plány Leader (SPL) a umožnily tak v rámci těchto SPL realizaci 130 rozvojových projektů.

4.2.4. Závěr

Kumulativně za sledované období 2007-2009 bylo na PRV vynaloženo 1 390 863 678 Eur. Vzhledem k tomu, že v roce 2009 byla celková finanční alokace na PRV na programové období 2007-2013 navýšena na 3 670 mil. Eur, činí zbývající finanční prostředky využitelné pro příští 4 roky fungování PRV „pouhých“ 2 279 204 322 Eur.

Vzhledem k rostoucímu vývoji, který je z výše provedené analýzy patrný, lze předpokládat, že v budoucnu pravděpodobně dojde k opětovnému navýšení finanční částky alokované na PRV, nebo k omezení či zpřísnění podmínek pro spolufinancování projektů žadatelů z tohoto programu.

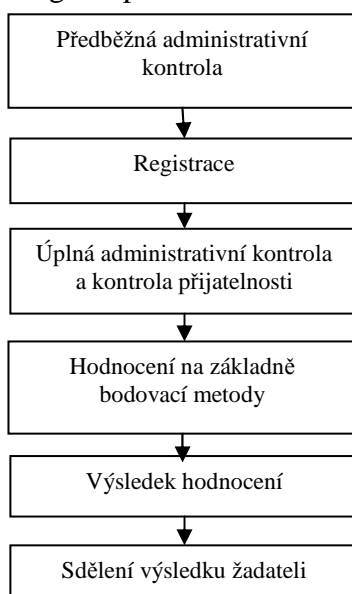
4.3. Analýza procesu hodnocení Žádostí o dotaci dle prioritních os PRV

Proces hodnocení Žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova je sěžejní, pro zajištění efektivního vynakládání finančních prostředků tohoto programu. Pro účely této práce je vhodné rozdělit prioritní osy PRV a dvě skupiny a to následujícím způsobem. První skupiny tvoří osy I, II, a III, druhou skupinou je osa IV Leader. Pro obě takto vytvořené skupiny existuje odlišný proces hodnocení, který se skládá z jednotlivých, na sebe navazujících kroků.

4.3.1. Proces hodnocení žádostí o dotaci z osy I, II a III

Jak již bylo uvedeno výše, samotný proces hodnocení žádostí tvoří několik kroků, které přehledně znázorňuje následující diagram.

Obrázek č.4 – Diagram procesu hodnocení žádostí pro 1. skupinu os

Zdroj: Vlastní práce autora

První dva kroky kontrolního procesu jsou úzce provázány. Realizace je zefektivněna speciální procedurou RO SZIF, která spočívá v tom, že každý žadatel si u automatického zařízení vyzvedne při svém příchodu pořadové číslo, kterým se při jeho převzetí zapisuje čas do centrálního registru (to má význam v případě rovnosti bodů, kdy rozhoduje čas registrace žádosti). S tímto číslem odejde žadatel na podatelnu, kde je provedena kontrola žadatele nebo zmocněné osoby dle občanského průkazu, kterou provádí pracovník podatelny regionálního odboru státního zemědělského intervenčního fondu (RO SZIF). Tento krok ověřuje splnění požadavku, že předložení žádosti musí učinit žadatel osobně nebo jím pověřená osoba na základě zmocnění s vymezením obsahu a platnosti, uvedeném v Pravidlech. Následně je projekt zaregistrován a je mu vydáno číslo jednací. Na základě tohoto čísla potom příslušný pracovník RO SZIF provede administrativní kontrolu, spočívající v kontrole úplnosti žádosti z hlediska všech povinných příloh, které jsou specifikovány v Pravidlech. Do protokolu, který na závěr sepíše, také uvede všechny nepovinné přílohy. Žadatel obdrží kopii tohoto protokolu. V případě, že žadatel nepředloží všechny povinné přílohy, žádost není převzata.

V dalším období probíhá na RO SZIF administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti zaregistrované žádosti. Hlavní kritéria, společná pro všechny výše vymezené osy jsou: projekt lze realizovat na území České republiky kromě hl. města Prahy, projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou, žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou pro příslušné opatření/podopatření/záměr, projekt musí splňovat účel a rozsah opatření/podopatření/záměru. Následují další kritéria, která jsou ovšem specifická pro každou osu. Výsledky této kontroly jsou zpracovány do „Protokolu o provedené administrativní kontrole“, jehož součástí je v případě zjištěných nedostatků tzv. chybník, který obsahuje jejich přehled.

Pro lepší orientaci a srozumitelnost, je přehled rozčleněný do tří skupin:

- žádost (formulář);
- přílohy;
- projekt.

V přehledu jsou vždy uvedeny příslušné řádky žádosti, přílohy nebo kapitoly projektu s komentářem co se požaduje opravit nebo doplnit. Tento protokol zašle RO SZIF žadateli jako součást „Žádosti o doplnění neúplné dokumentace“ s požadavkem na doplnění chybějící, příp. závadné dokumentace do 21 kalendářních dnů ode dne následujícího po dni odeslání této žádosti. Poslední den pro předložení oprav je v dokumentu přesně uveden, v jeho záhlaví je také uvedeno datum odeslání, jméno a telefon příslušného pracovníka, který má žádost na starosti. Pokud tak žadatel neučiní, je žádost vyřazena.

Následuje ohodnocení přijatých žádostí z hlediska splnění preferenčních kritérií, která jsou uvedena v Pravidlech a jsou tudíž žadatelům předem známa. Preferenční kritéria schvaluje monitorovací výbor PRV. Jednotlivá kritéria se pro jednotlivé prioritní osy liší, jelikož jsou jim vytvářena přesně na míru. Přijaté projekty jsou z hlediska míry naplnění jednotlivých preferenčních kritérií ohodnoceny body, následně jsou body sečteny a dle výsledku dochází k seřazení projektů podle počtu získaných bodů sestupně.

V případě rovnosti bodů rozhoduje časové hledisko, to znamená, že dříve podané Žádosti o dotaci mají přednost.

Podle disponibilních finančních zdrojů pro dané opatření/podopatření/záměr jsou Žádosti o dotaci doporučeny/nedoporučeny (schváleny/neschváleny) k financování, což je výsledkem celého procesu.

Na závěr je písemně sdělen všem žadatelům, kteří v daném kole zaregistrovali svou žádost, výsledek hodnotícího procesu. Součástí sdělení, musí být i odůvodnění. Tento krok provádí opět RO SZIF.

4.3.2. Proces hodnocení žádostí o dotaci pro osu IV Leader

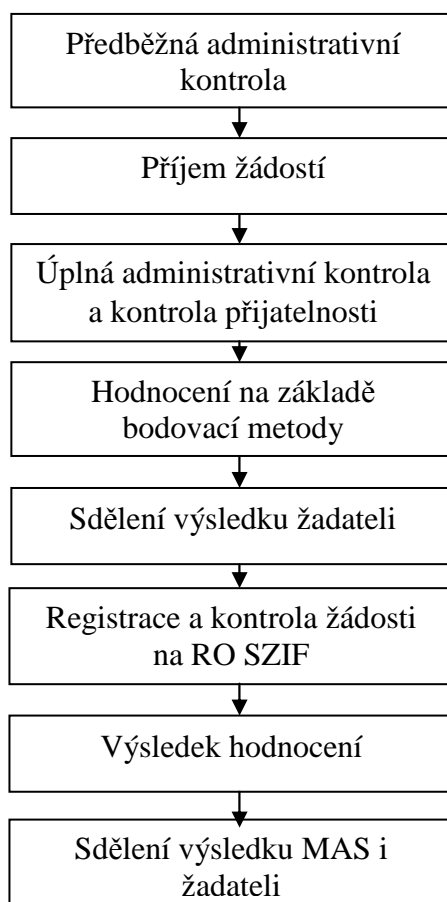
Proces hodnocení žádostí o dotaci pro osu IV Leader je specifický a odlišný od předchozího procesu zapojením místních akčních skupin (MAS). MAS hrají u osy IV velmi důležitou roli v procesu hodnocení i mimo něj.

V rámci této osy MAS vytváří své strategické plány LEADER (SPL), které dále realizují prostřednictvím projektů naplňovaných v rámci tohoto SPL.

Z tohoto důvodu je podstatná část hodnotícího procesu přijatých žádostí ponechána právě na nich. V konečném důsledku tedy jsou žádosti o dotaci předkládány MAS, která vybírá projekty pro realizaci svého SPL sama, ovšem konečné schválení provádí RO SZIF.

Celý proces hodnocení znázorňuje následující diagram.

Obrázek č.5 - Diagram procesu hodnocení žádostí pro 2. skupinu os

Zdroj: Vlastní práce autora

První krok příjem žádosti je uskutečňován v sekretariátu příslušné MAS. Předložení žádosti musí učinit žadatel osobně nebo jím pověřená osoba na základě zmocnění s vymezením obsahu a platnosti. Manažer MAS provede kontrolu žadatele nebo zmocněné osoby dle občanského průkazu. Jeho asistent poté vystaví potvrzení o příjmu žádosti. Toto potvrzení bude vystaveno 2x, podepíše ho žadatel, manažer a asistent. Jeden výtisk si ponechá žadatel, druhý zůstane v sekretariátu. Protokol o přijetí žádosti má povinné náležitosti, obsahuje číselné označení, název žadatele, telefonní číslo žadatele, e-mail žadatele, název projektu, částka požadované dotace, datum a čas přijetí žádosti, v neposlední řadě také informace o osobě, která žádost převzala a podpis manažera MAS.

Předběžná administrativní kontrola probíhá, za účasti žadatele. Jedná se o kontrolu úplnosti Žádosti na základě kontrolního listu. Tento kontrolní list obsahuje, název žadatele a projektu, číslo žádosti a dále výčet povinných i nepovinných příloh, u nichž je zaznamenán počet stran a skutečnost, zda byly odevzdány spolu s projektem či nikoliv. Samozřejmostí je datum a podpis osoby, která formulář vystavila. Úplné žádosti jsou předloženy k administrativní kontrole.

Termín administrativní kontroly je sjednán kanceláří MAS s kontrolním výborem, jehož alespoň 1 zástupce se této kontroly zúčastní. Administrativní kontrolu po zaevidování všech žádostí provede manažer a jeho asistent. Jedná se o administrativní kontrolu povinných a nepovinných příloh (pravidlo čtyřech očí). Asistent manažera provede zápis o provedené administrativní kontrole. Tento zápis bude podepsán asistentem a manažerem.

Zjistí-li se administrativní kontrolou, že je žádost včetně projektu a příloh neúplná, nebo obsahuje chybné údaje, oznámí asistent manažera tuto skutečnost žadateli do 5 dnů od zaevidování žádosti s výzvou k odstranění nedostatků. Oznámení bude sděleno telefonicky a zasláno elektronickou poštou.

Předání opravených nebo doplněných žádostí, projektu a příloh musí žadatel provést osobně nebo jím pověřená osoba na základě zmocnění s vymezením obsahu a platnosti na sekretariát MAS. Asistent manažer předá potvrzení o předání opravené či doložené žádosti, projektu a příloh. Termín pro odstranění

nedostatků je 5 kalendářních dní. Pokud v této lhůtě žadatel nedostatky neodstraní, považuje se žádost za neúplnou a bude vyřazena.

Po provedení administrativní kontroly je žadatel informován o výsledku kontroly (do 5 dnů od ukončení kontroly) - doporučeně poštou.

Na příjmu a administrativní kontrole žádostí se podílí manažer a asistent manažera. Manažer průběžně o postupech a dalších souvisejících informacích se zaevidováním a administrativní kontrolou informuje předsedu MAS, správní radu a monitorovací výbor.

Součástí tohoto kroku je i hodnocení přijatelnosti, které je prováděno opět na základě kontrolní tabulky, obsahující přehled kritérií přijatelnosti platných pro všechna opatření/podopatření. Tato kritéria jsou součástí dokumentace každé Výzvy, aby první posouzení přijatelnosti mohl provést sám žadatel. Hlavní kritéria přijatelnosti jsou, že projekt je realizován na území působnosti MAS, projekt musí splňovat účel a rozsah příslušné fiche a být v souladu s Pravidly, žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovené v příslušné fichi a další.

Nejdůležitějším krokem procesu hodnocení žádosti je bodové ohodnocení přijatých žádostí na základě preferenčních kritérií. Ta jsou v rámci osy IV Leader hodnotícím nástrojem, kterým Výběrová komise příslušné MAS posuzuje žádost. Míra naplnění preferenčních kritérií ve spojitosti s obsahem a zaměřením projektů formuje výstupy. Jak již vyplývá z výše uvedeného, hodnocení preferenčních kritérií následuje po kontrole úplnosti (předběžné administrativní kontrole), administrativní kontrole a kontrole přijatelnosti. Projekty, které kontrolou neprojdou, nebudou dále hodnoceny Výběrovou komisí.

V jednotlivých Ficích jsou stanoveny preferenční kritéria, jejichž úkolem je pomoci seřadit podané žádosti dle toho, jak která žádost naplňuje cíle dané Fiche SPL i PRV.

Pro účely osy IV Leader jsou preferenční kritéria rozdělena na dva druhy, tj. povinná preferenční kritéria a preferenční kritéria stanovená MAS. Povinná preferenční kritéria jsou stanovena ministerstvem zemědělství a dána pravidly PRV a jsou tak shodná nejen pro všechny fiche Programu LEADER dané MAS,

ale i pro všechny fiche ostatních MAS v ČR účastnících se Programu LEADER 2007-2013. Jsou jimi vytvořeny každého nového pracovního místa, uplatňování inovačních přístupů, více odvětvové navrhování projektu, dopady projektu na mladé lidi do 30 let, zaměření dopadů projektu na ženy, projekty se zkrácenou dobrou realizací. Jednotlivé MAS ovšem mohou každému povinnému preferenčnímu kritériu stanovit rozdílné maximální bodové hodnoty, co nejvíce odpovídající jejímu SPL.

Pravidla PRV umožňují MAS při přípravě fichí stanovit vlastní preferenční kritéria, která zohledňují cíle a zaměření fichí SPL. Každá fiche v Programu LEADER tak má vlastní sadu těchto preferenčních kritérií.

Na základě míry jejich naplnění, pak projekt obdruje výběrová komise MAS a sestaví pořadí projektů za každou fichi.

Následující kroky spolu bezprostředně souvisí a jsou realizovány ve velmi krátkém časovém sledu. Kancelář MAS bezprostředně po jednání výběrové komise předá žádosti k registraci na příslušném RO SZIF, kterému předloží všechny Žádosti, u nichž byla hodnocena přijatelnost a které posuzovala výběrová komise MAS, kontrolní listy povinných a nepovinných příloh všech žádostí, hodnocení přijatelnosti všech žádostí, bodové hodnocení výběrové komise MAS, seznam vybraných/nevybraných Žádostí, předávací protokol.

RO SZIF provede kontrolu postupu MAS v jednotlivých krocích a v případě shledání pochybení, vyzve MAS k nápravě do stanoveného termínu. Po administrativní kontrole RO SZIF a nápravě případných pochybení následuje sdělení výsledku MAS i žadateli písemně.

4.4. Srovnání obou skupin hodnotících procesů

Proces hodnocení žádostí o dotaci z programu rozvoje venkova, je významným nástrojem SZP. Jeho jednotlivé kroky rozhodují o přijetí, či zamítnutí žádosti ke spolufinancování z PRV. Dle názoru autora, je tento proces vhodně propracován a odráží současné technické vývojové trendy společnosti. Je umožněno žadatelům podání své žádosti přes webový portál SZIF popřípadě portál farmáře.

Hlavní rozdíl mezi autorem vymezenými skupinami hodnotících procesů je úloha, významná role MAS. Projekty realizované v rámci SPL MAS odráží potřeby daného regionu a jsou založeny na úzké spolupráci mezi žadatelem a MAS. MAS tak funguje jako stmelující prvek mezi státní správou a samotnými příjemci dotace. Jejich SPL je propracován na základě podrobné analýzy daného regionu, jeho hodnocení a identifikace zdrojů území pro realizaci SPL, na jejichž základě jsou stanoveny cíle a priority rozvoje daného regionu.

Osa IV Leader se tak jeví jako vhodný nástroj pro podporu rozvoje regionů z hlediska jejího blízkého vztahu k žadatelům, prostřednictvím MAS. Předchozí osy jsou samozřejmě významné a jsou propracovány dle analýzy celého území ČR, v některých případech jsou brány v potaz i regionální rozdíly, ovšem míra propracování až na nižší regionální úroveň není tak rozsáhlá, jako u SPL MAS. Čtvrtá osa PRV je tak vhodným spojením těchto faktů pro dosažení větší efektivnosti rozvoje mikroregionů.

5. Aplikace hodnotícího postupu na zvolený projekt

Pro aplikaci hodnocení žádostí o dotaci byl zvolen projekt s názvem Žijící zázemí skanzenu. Jedná se o projekt realizovaný na území MAS Mikroregionu Frýdlantsko (MASiF), spadající do fiche 5 – Pěkná obec, hlavním opatřením je Občanské vybavení a služby a vedlejším opatřením je Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Žadatelem a zároveň zpracovatelem projektu je občanské sdružení LUNARIA.

Projekt navazuje na sérii předchozích projektů realizovaných tímto občanským sdružením, nejvýznamnějšími pro tento projekt byly Probuzení spící krásky a Žijící skanzen. Díky nimž dostalo muzeum „skanzen“ současnou podobu.

Projekt Žijící zázemí skanzenu je zaměřen a realizaci úpravy nádvoří, plaňkového plotu kolem skanzenu a nefunkčního samospádového vodovodu.

Autor této práce má k dispozici pouze osnovu projektu a formulář daňové evidence, z tohoto důvodu se zaměří pouze na hlavní kroky procesu hodnocení druhé skupiny os, tedy osy IV Leader. Jmenovitě na kontrolu přijatelnosti, hodnocení na základě bodovací metody a sdělení výsledků. Dle názoru autora je vhodné tyto kroky doplnit o analýzu finančního zdraví žadatele, z důvodu významných podmínek kladených na projekt. Jsou jimi počáteční financování z vlastních zdrojů a udržitelnost rozvojových projektů. Stav finančního zdraví žadatele, je tedy významným prvkem, který je třeba zohlednit do hodnotícího procesu.

Pro splnění těchto dílčích cílů, je nutná znalost Pravidel pro opatření IV.1.2., strategický plán LEADER MAS mikroregionu Frýdlantsko a Fiche 5 – Pěkná obec.

Všechny dokumenty jsou dostupné na webových stránkách dané organizace, která zodpovídá za jejich zveřejnění, tj. MZE a MASiF.

5.1. Hodnocení projektu z hlediska přijatelnosti

K hodnocení projektu Živé zázemí skanzenu na základě kritérií přijatelnosti je výchozím dokumentem Fiche 5 – Pěkná obec. Z tohoto dokumentu vyplývá, že projekt musí splnit 5 kritérií přijatelnosti. Pro přehlednost a lepší orientaci byla

vytvořena následující tabulka obsahující všech 5 preferenčních kritérií, včetně informace o jeho splnění pro daný projekt.

Tabulka č.6 – Preferenční kritéria Fiche 5 – Pěkná obec

Kritérium přijatelnosti	Splněno ano/ne
Projekt je realizován na území působnosti MAS.	Ano
Projekt musí splňovat účel a rozsah příslušné Fiche a být v souladu s Pravidly IV.1.2.	Ano
Žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou v příslušné Fichi.	Ano
Projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou.	Ano
Projekt, na který je požadováno 90% dotace, musí být realizován ve veřejném zájmu a nezvýhodňovat ekonomicky jeho vlastníka ani jeho provozovatele, nesmí narušit soutěž na vnitřním trhu EU a nemá dopad na obchod mezi členskými státy EU.	Ano

Zdroj: Vlastní práce autora

První kritérium se vztahuje k místu realizace projektu, projekt musí být realizován na území působnosti MAS, která projekt přijala. V projektu je uvedeno, že místem realizace jsou Jindřichovice pod Smrkem. Pro ověření splnění tohoto požadavku je zapotřebí využití znalostí SPL MAS Mikroregionu Frýdlantsko, ve které je podrobně popsána oblast působení MAS. Na straně 3 tohoto dokumentu lze nalézt výčet 18 obcí, které spadají do území této MAS. Jindřichovice pod Smrkem jsou ve výčtu obsaženy. Z této skutečnosti lze tedy vyvodit závěr, že první kritérium projekt splňuje.

Následujícím kritériem přijatelnosti je podmínka splnění účelu a rozsahu příslušné Fiche a být v souladu s Pravidly IV.1.2.. Vybraný projekt a jeho zaměření naplňuje Fichi 5 především v oblasti překonání slabých stránek území nápravou nedostatečné infrastruktury, opravou chátrajících objektů v krajině a

zlepšením programové nabídky využívajících kulturní a historické dědictví. V těchto oblastech jsou podmínky totožné i v Pravidle IV.1.2. Projekt splňuje i toto druhé kritérium.

Další kritérium se vztahuje na žadatele, který musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou ve Fichi 5 – Pěkná obec. Přijatelnými žadateli je 5 možných subjektů. Žadatelem projektu Žijící zázemí skanzenu, jak již bylo výše uvedeno je občanské sdružení LUNARIA, které spadá do skupiny nestátních neziskových organizací podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (občanská sdružení). Projekt tedy zcela splňuje definici žadatele.

Následujícím kritériem je soulad s příslušnou právní úpravou. Právní úprava zde není specifikována, ovšem jedná se o nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), na základě nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, na základě Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013. Jelikož na základě těchto dokumentů jsou zpracována pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace z programu rozvoje venkova, lze tedy říci, že projekt splňuje toto čtvrté kritérium.

Jelikož projekt žádá dotaci na 90% způsobilých výdajů, je tedy nutné splnění posledního kritéria přijatelnosti. Z výše uvedeného zaměření projektu již vyplývá, že toto kritérium je naplněno.

Výše provedené zhodnocení ukazuje, že projekt Žijící zázemí skanzenu splňuje všechna vymezená kritéria přijatelnosti a je tudíž možné, přejít k dalšímu kroku hodnocení a to bodovací metodě.

5.2. Hodnocení projektu dle bodovací metody

Preferenční kritéria a maximální počet bodů pro provedení bodovací metody jsou uvedeny v dokumentu Fiche 5 – Pěkná obec. Povinných preferenčních kritérií stanovených pravidly IV.1.2. je šest a jsou doplněna pěti preferenčními kritérii stanovenými MAS Mikroregionu Frýdlantsko.

Hodnocení dle preferenčních kritérií zachycuje následující tabulka.

Tabulka č. 7 – Hodnocení dle preferenčních kritérií

Preferenční kritéria		
Povinná preferenční kritéria	Získané body	Maximální počet bodů
Vytvoření každého nového trvalého pracovního místa.	0	10
Uplatňování inovačních přístupů.	10	10
Víceodvětvové navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství.	0	10
Zaměření dopadů projektu na malé lidi do 30 let.	10	10
Zaměření dopadů projektu na ženy.	0	10
Projekty se zkrácenou dobou realizace, tzn. méně než 12 měsíců.	5	5
Preferenční kritéria stanovená MAS	Získané body	Maximální počet bodů
Zachování každého pracovního místa.	5	5
Vytvoření každého sezónního pracovního místa.	0	5
Vytvoření každého pracovního místa na částečný úvazek.	0	5
Využití technologií šetrných k životnímu prostředí, úspory energie, ekologický likvidace odpadů – projekt musí splňovat alespoň jeden aspekt.	10	10
Projekt je realizován v obci do 2000 obyvatel.	20	20

Zdroj: Vlastní práce autora

Bodové ohodnocení není subjektivní záležitostí hodnotitele. Kritéria byla jasně specifikována a byla jim přiřazena maximální a minimální bodová hranice. Maximálního počtu bodů projekt dosáhne u kritéria, na které lze odpovědět kladně a naopak u záporné odpovědi, je počet získaných bodů nulový.

Ze samotné podstaty projektu, tedy jeho zaměření na rekonstrukci nádvoří, plaňkového plotu a samospádového vodovodu je patrné, že nové pracovní místo tímto projektem nevzniká. V tomto případě je možné pouze hovořit o vylepšení podmínek pro provozování skanzenu, což do budoucna bude vést k zvýšení návštěvnosti, takže přínos tohoto projektu lze spatřovat v oblasti pracovních míst pouze v přispění zachování stávajícího sezónního místa průvodce. Což vysvětluje získání bodů pouze u kritéria zachování každého pracovního místa, naopak nedosažení bodů u kritérií vytvoření každého nového, sezónního pracovního místa či místa na částečný úvazek.

Inovační řešení projektu lze ohodnotit maximálním počtem bodů, jelikož projekt obsahuje inovační řešení přímo ve své podstatě. Tedy ve využití převážně přírodních materiálů rekonstrukce a navození tak dobové atmosféry, která umocní celkový dojem z areálu skanzenu. Významnou součástí je i zapojení místních občanů na realizaci samotného projektu.

Kritérium více odvětvového navrhování a provádění projektu není aplikováno, tudíž u tohoto kritéria hodnocený projekt body nezískává.

Naopak maximálního počtu bodů je dosaženo u kritéria zaměření dopadů projektu na mladé lidi do 30 let. V areálu skanzenu je pořádáno mnoho kursů a táborů pro mladé lidi a tímto projektem bude umožněna jejich realizace za každého počasí a zvýšit tak jejich frekvenci. Dále také se zvýší využitelnost areálu pro pořádání ekologicky výchovných a historicky naučných programů pro školy. Projekt ovšem není nijak specificky zaměřený přímo na ženy, tudíž zde získal nulové bodové hodnocení.

Realizace projektu je předpokládána, dle harmonogramu uvedeného v projektové žádosti, v rozmezí 8 měsíců. Čímž projekt získává 5 bodů za zkrácenou dobu realizace projektu.

Projekt prokázal využití materiálů šetrných k životnímu prostředí, jedná se o kámen, či dřevo. Snahou projektu byla minimalizace novodobých materiálů,

kteře by zatěžovaly životní prostředí, pouze na nezbytné položky jako jsou vodovodní trubky nebo plotové sloupky. Významná je také úspora energií, jelikož stavební práce budou prováděny převážně ručně. Z těchto důvodů projekt u tohoto kritéria získal maximálního počtu bodů.

Posledním kritériem je realizace projektu v obci do 2000 obyvatel, které je také splněno. Obec, v níž je projekt realizován, tedy Jindřichovice pod Smrkem má 657 obyvatel.

Celkové bodové hodnocení, které projekt získal, je 60 bodů ze 100 maximálně možných. Projekt lze tedy hodnotit jako lehce nadprůměrný a jeho doporučení na realizaci by se odvíjelo od počtu projektů přijatých MAS Mikroregionu Frýdlantsko pro danou Fichi.

Autor po prostudování SPL MASiF a samotné Fiche 5 – Pěkná obec sledává preferenční kritéria stanovená MAS za nedostačující a doručuje jejich rozšíření o jím níže uvedená kritéria.

Z hlediska omezeného počtu finančních prostředků z PRV vyčleněných na osu IV Leader by bylo vhodné zařazení kritéria již získaných finančních prostředků z programu Leader v minulém období. Toto kritérium by zvýšilo možnost získání čerpání podpory především nových žadatelům. Pro aplikaci tohoto kritéria do bodovací metody, je nutné stanovení maximálního počtu bodů., tj. 10 bodů, pokud žadatel ještě nebyl podpořen v rámci programu Leader.

Dalším vhodným kritériem je kritérium pro hodnocení formální stránky projektu. Konkrétně z hlediska jeho srozumitelnosti, logiky a provázanosti se zpracovaným harmonogramem a přiměřenou výší rozpočtu. Kvalitně zpracovaný projekt by tak získal 15 bodů, v případě drobných nesrovnalostí, nepřesností, či nedostatků v projektu by bylo hodnocení 8 bodů, pokud by projekt vykazoval významné nesrovnalosti, nepřesnosti, popřípadě by byl rozpočet nebo harmonogram nepřiměřený, projekt by získal 0 bodů.

Dle názoru autora, je hodnocení dopadu projektu na lidi do 30 let, velmi omezené a nedostačující. Vzhledem k věkové struktuře obcí, je vhodné kritérium upravit na dopad na skupinu obyvatel v obci. Bodové ohodnocení by tedy nebylo limitováno věkem, ale podílem v procentech. Např. pokud by měl

projekt dopad na více jak 60% obyvatel obce, získal by 10 bodů, nad 30% pak 5 bodů a méně než 30% by odpovídalo nulovému bodovému ohodnocení.

Také by bylo vhodné ocenit projekt z hlediska zapojení veřejnosti do plánování či realizace projektu. Jelikož projekty takto realizované mají větší šanci dlouhého trvání, z důvodu zapojení právě lidí žijících v dané lokalitě. Bodovací škála by v tomto případě byla rozdělena na 3 skupiny, a to dostatečné zapojení místních lidí, tedy zapojení veřejnosti vhodným způsobem, musí být provedeno s dostatečným předstihem a z projektu musí být zřejmé, že žadatel využil připomínky veřejnosti pro dopracování projektu. Je třeba, aby bylo z projektu zřejmé zapojení cílové skupiny, pro kterou je výstup projektu určen. V tomto případě by projekt získal 10 bodů. V případě částečného zapojení veřejnosti, které lze definovat tak že došlo k zapojení veřejnosti, ale není zřejmé, zda veřejnost mohla přípravu projektu ovlivnit, není ani zřejmé, zda byly zapojeny cílové skupiny projektu. Tehdy by projekt získal pouze poloviční bodové hodnocení, tedy 5 bodů. Poslední skupinou by byly projekty, u kterých k zapojení veřejnosti do plánování či realizace projektu nedošlo, tudíž by nezískaly body žádné.

5.3. Analýza finančního zdraví žadatele

Tento krok byl autorem do hodnotícího procesu přidán, protože se domnívá, že prostředky z PRV by měly být poskytovány pouze subjektům, které prokážou svou finanční stabilitu a efektivnost fungování.

Data pro výpočet finančního zdraví budou čerpána z Formuláře daňové evidence občanského družení LUNARIA, který se nachází v příloze 1.

Finanční zdraví se dle metodiky SZIF posuzuje na základě 9 ekonomických ukazatelů finanční analýzy.

Rentabilita celkového majetku (ROE) jmenovatele namísto všech aktiv potažmo pasiv staví pouze vlastní kapitál společnosti. Vypočítá se tedy podle vzorce $ROE = EBIT / \text{vlastní kapitál}$. Vzorec pro ROE je pro účely analýzy finančního zdraví upraven, aby byl výpočet pro všechny žadatele srozumitelný,

bez ohledu a jejich kvalifikaci či vzdělání. Výpočet tohoto vzorce, ale i ostatních, je navázán na výkazy daňové evidence.

Vzorec pro výpočet rentability celkového majetku má následující podobu.

$$\text{ROE} = (\text{Příjmy} - \text{Výdaje} - \text{Odpisy}) / (\text{Majetek celkem}) * 100$$

Výpočet rentability celkového majetku pro projekt Žijící zázemí skanzenu

- Rok 2006

$$\text{ROE} = [(912\,522 - 870\,633 - 426\,583) / 1\,796\,070] * 100 = -21,42\%$$

Dle metodiky výpočtu finančního zdraví, v tomto roce projekt získal na základě výše uvedeného výsledku 1 bod.

- Rok 2007

$$\text{ROE} = [(1\,529\,000 - 949\,866 - 371\,458) / 1\,524\,524] * 100 = 13,62\%$$

Tomuto výsledku odpovídají 3 body.

- Rok 2008

$$\text{ROE} = [(1\,588\,550 - 1\,165\,340 - 351\,891) / 1\,346\,685] * 100 = 5,30\%$$

Projekt získal za tento rok 3 body.

Suma získaných bodů za všechny tři sledované roky u ukazatele rentability celkového majetku je 5 bodů.

Dalším ukazatelem který je třeba vypočítat je rentabilita vlastních zdrojů.

Vypočítá se jako rozdíl mezi příjmy a výdaji a odpisy celkem dělený čistým majetkem, výsledek je násoben 100.

Výpočet rentability vlastních zdrojů pro projekt Žijící zázemí skanzenu:

- Rok 2006

$$\text{Rentabilita vlastních zdrojů} = [(-384\,694) / 828\,554] * 100 = -46,43\%$$

Bodové hodnocení je 1 bod.

- Rok 2007

$$\text{Rentabilita vlastních zdrojů} = [207\,676 / 563\,987] * 100 = 36,82\%$$

Bodové hodnocení jsou 3 body.

- Rok 2008

$$\text{Rentabilita vlastních zdrojů} = [71\,319 / 536\,111] * 100 = 13,30\%$$

V roce 2008 je bodové hodnocení 3 body.

V rámci ukazatele rentability vlastních zdrojů, získal subjekt občanské sdružení LUNARIA 5 bodů.

Následujícím ukazatelem pro výpočet finančního zdraví je ukazatel celkové zadluženosti subjektu. Jeho výpočet je a základě následujícího vzorce.

Celková zadluženost = (Závazky celkem včetně úvěrů a rezerv / Majetek celkem) *100.

Výpočet ukazatele pro vybraný projekt:

- Rok 2006
Celková zadluženost = $(967\,516 / 1\,796\,070) * 100 = 53,87\%$
Tento výsledek odpovídá bodovému hodnocení jednoho bodu.
- Rok 2007
Celková zadluženost = $(960\,537 / 1\,524\,524) * 100 = 63,01\%$
Bodové hodnocení je 1 bod.
- Rok 2008
Celková zadluženost = $(810\,574 / 1\,346\,685) * 100 = 60,19\%$
Za tento rok získal projekt opět 1 bod.

Celkový počet získaných bodů pro tento ukazatel za sledované roky je 3 body. Toto nízké bodové ohodnocení je zapříčiněno zřejmě půjčkou, ze které byl realizován předešlý projekt Žijící skanzen, než bylo zažádáno o jeho proplacení.

Ukazatel krytí dlouhodobého majetku (DM) vlastními zdroji lze vypočítat na základě poměru čistého majetku a dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Výpočet ukazatel pro vybraný projekt:

- Rok 2006
Krytí DM vlastními zdroji = $828\,354 / (1\,517\,136 + 0) = 0,55$
Bodové hodnocení je 1 bod.
- Rok 2007
Krytí DM vlastními zdroji = $563\,987 / (1\,145\,678 + 0) = 0,49$
0,49 je výsledek odpovídající 1 bodu.

- Rok 2008
Krytí DM vlastními zdroji = $536\,111 / (905\,787 + 0) = 0,59$
Za tento rok je bodové hodnocení opět 1 bod.

Za tento ukazatel žadatel získal celkem 3 body.

Podíl výdajů na 1 Kč příjmů je dalším z ekonomických ukazatelů používaných pro hodnocení finančního zdraví. Vypočítá se jako poměr celkových výdajů ku celkovým příjmům.

Výpočet ukazatele pro daný projekt:

- Rok 2006
Podíl výdajů na 1 Kč příjmů = $870\,633 / 912\,522 = 0,95$
Bodové hodnocení v tomto roce je 3 body.
- Rok 2007
Podíl výdajů na 1 Kč příjmů = $949\,866 / 1\,529\,000 = 0,62$
Za rok 2007 odpovídá bodové hodnocení 5 bodům.
- Rok 2008
Podíl výdajů na 1 Kč příjmů = $1\,165\,340 / 1\,588\,550 = 0,73$
Bodového hodnocení v posledním sledovaném roce činí 5 bodů.

Celkové bodové hodnocení za ukazatel podíl výdajů na 1 Kč příjmů je 13 bodů.

Ukazatel doba obratu zásob, není třeba počítat, jelikož z jeho výpočtového vzorce, kterým je podíl zásob a celkových příjmů násobených 360, je patrné, že výsledek bude u všech sledovaných let vždy nulový. Důvodem je, že žadatel nemá žádné zásoby. Z tohoto hlediska je počet získaných bodů za každé sledované období 3 body, celkem tedy žadatel získal v rámci tohoto ukazatele 9 bodů.

Dalším ukazatelem je obrátkovost majetku, jehož výpočet je podíl celkových příjmů ku celkovému majetku.

Výpočet ukazatele pro daný projekt:

- Rok 2006
Obrátkovost majetku = $912\,522 / 1\,796\,070 = 0,51$
Tomuto výsledku odpovídá bodové hodnocení 2 body.
  - Rok 2007
Obrátkovost majetku = $1\,529\,000 / 1\,524\,524 = 1,00$
V tomto roce je bodové hodnocení 3 body.
  - Rok 2008
Obrátkovost majetku = $1\,588\,550 / 1\,346\,685 = 1,18$
Bodové hodnocení je 3 body.
- Celkový počet získaných bodů za sledované roky je 8 bodů.

Pro výpočet likvidity subjektu žádajícího o dotaci je použit následující vzorec.

Likvidita = (Zásoby + Pohledávky + Peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech + Cenné papíry a peněžní vklady) / (Závazky + Úvěry a půjčky).

Výpočet likvidity u zvoleného projektu:

- Rok 2006
Likvidita = $(0 + 0 + 0 + 278\,934 + 0) / (180 + 967\,336) = 0,29$
Tomuto výsledku odpovídá dle metodiky 1 bod.
- Rok 2007
Likvidita = $(0 + 2\,688 + 0 + 376\,158 + 0) / (101\,218 + 859\,319) = 0,29$
Bodové hodnocení je 1 bod.
- Rok 2008
Likvidita = $(0 + 72\,303 + 0 + 368\,595 + 0) / (58\,670 + 751\,904) = 0,54$
V posledním sledovaném roce je bodové hodnocení 1 bod.

Celkový počet získaných bodů za ukazatel likvidita je 3 body.

Posledním ukazatelem, který je využíváný pro tyto účely, je doba splatnosti závazků. Výsledek je získán poměrem celkových závazků ku rozdílu příjmů a výdajů.

Výpočet vzorce pro daný projekt:

- Rok 2006
Doba splatnosti závazků = $967\,516 / 41\,889 = 23,1$ (let)
V roce 2006 je bodové hodnocení 1 bod.
- Rok 2007
Doba splatnosti závazků = $960\,537 / 579\,134 = 1,66$ (let)
Bodové hodnocení v roce 2007 je 3 body.
- Rok 2008
Doba splatnosti závazků = $810\,574 / 423\,210 = 1,92$ (let)
V posledním sledovaném období je bodové hodnocení 3 body.

Celkový počet získaných bodů za ukazatel doby splatnosti závazků je 7 bodů.

Tabulka č. 8 – Přehled počet získaných bodů finančního zdraví

Ukazatel/ Body	2006	2007	2008
Rentabilita celkového majetku	1	3	3
Rentabilita vlastních zdrojů	1	3	3
Celková zadluženost	1	1	1
Krytí dlouhodobého majetku vlastními zdroji	1	1	1
Podíl výdajů na 1 Kč příjmů	3	5	5
Doba obratu zásob	3	3	3
Obrátkovost majetku	2	3	3
Likvidita	1	1	1
Doba splatnosti závazků	1	3	3
Suma	14	23	23

Zdroj: Vlastní práce autora

Pro zjištění kategorie finančního zdraví žadajícího subjektu je výsledný počet bodů pro posouzení aritmetickým průměrem. Celkově je možné dosáhnout maximálně 31 bodů. Pro splnění podmínky finančního zdraví je zapotřebí získat minimálně 15,01 bodů.

5.3.1. Výsledek hodnocení finančního zdraví sdružení LUNARIA

Průměrný počet získaných bodů u zvoleného projektu je 20. Tento výsledek odpovídá kategorii B, čímž žadatel splňuje podmínky finančního zdraví. Bližší konkretizace této kategorie v rámci metodiky SZIF není. Žadatel tedy zjistí pouze kategorii, do které dle této analýzy spadá, ale výklad daných výsledků ukazatelů, který by byl pro daného žadatele vypovídající, chybí.

5.4. Hodnocení projektu dle Fiche 3 MAS Dolní Poolšaví, o.s.

Pro komparaci bodového hodnocení místních akčních skupina na základě preferenčních kritérií byla zvolena Fiche 3 MAS Dolní Poolšaví, o.s., která dle jejího zaměření na opatření PRV plně odpovídá Fichi 5 MAS Mikroregionu Frýdlancko.

Proces hodnocení projektu, je stejný pro všechny MAS, tedy i v tomto případě by se postupovalo způsobem uvedeným výše. Pro tento účel je podstatný krok Hodnocení na základě bodovací metody.

Preferenční kritéria a maximální počet bodů pro provedení bodovací metody jsou uvedeny v dokumentu Fiche 3 – Kvalitní vybavenost, služby, památky. Povinná preferenční kritéria stanovená pravidly IV.1.2. jsou pro všechny MAS shodná, ovšem stanovení maximálního počtu bodů k jednotlivým kritériím je v kompetenci každé MAS. Z tohoto důvodu ohodnocení v této části bude odlišné. Těchto šest povinných kritérií je doplněno pěti preferenčními kritérii stanovenými MAS Dolní Poolšaví, os., která vychází ze zpracovaného Strategického plánu Leader této MAS.

Hodnocení dle preferenčních kritérií zachycuje následující tabulka.

Tabulka č. 9 – Hodnocení dle preferenčních kritérií

Preferenční kritéria		
Povinná preferenční kritéria	Získané body	Maximální počet bodů
Vytvoření každého nového trvalého pracovního místa.	0	20
Uplatňování inovačních přístupů.	20	20
Víceodvětvové navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství.	0	20
Zaměření dopadů projektu na malé lidi do 30 let.	25	25
Zaměření dopadů projektu na ženy.	0	20
Projekty se zkrácenou dobou realizace, tzn. méně než 12 měsíců.	5	15
Preferenční kritéria stanovená MAS	Získané body	Maximální počet bodů
Dopad projektu na více obcí.	0	15
Komplexnost projektu – výstupem projektu je multifunkční objekt.	0	20
Vazba výstupů či dopadů projektu na aktivity v oblasti tradic, folkloru, místních zvyků.	15	15
Místo realizace projektu je v obci do 500 obyvatel.	0	10
Projekt je zaměřen na církevní aktivity.	0	5

Zdroj: Vlastní práce autora

Podmínky bodového ohodnocení, jsou opět stejné, tzn. že hodnocení není subjektivní záležitostí hodnotitele. Kritéria byla jasně specifikována a byla jim přiřazena maximální a minimální bodová hranice. Maximálního počtu bodů projekt dosáhne u kritéria, na které lze odpovědět kladně a naopak u záporné odpovědi, je počet získaných bodů nulový.

Důvody získání daného počtu bodů v části povinných preferenčních kritérií jsou stejné, liší se pouze počtem získaných bodů. MAS Dolní Poolšaví, o.s. dává dle bodového hodnocení uvedeném ve Fichi 3 – Kvalitní vybavenost, služby, památky, povinným kritériím větší váhu než Mas Mikroregionu Frýdlantsko. Občanské sdružení LUNARIA v této části získala 50 bodů.

Prvním hodnoceným kritériem, v oblasti preferenčních kritérií stanovených MAS, je dopad projektu na více obcí. Projekt z hlediska své podstaty, tedy opravy nádvoří, plaňkového plotu a rekonstrukce samospádového vodovodu, toto kritérium nenaplnuje. Bodové ohodnocení je tedy nulové.

Na základě následujícího kritéria je projekt posuzován z hlediska jeho komplexnosti. Projekt zde získal 0 bodů, jelikož jeho výstupem není multifunkční objekt.

Třetí kritérium hodnotí vazbu vstupů či dopadů projektu na aktivity v oblasti tradic, folkloru, místních zvyků. V tomto kritériu projekt získal maximální počet bodů, tj. 15, jelikož výsledkem projektu je zkvalitnění zázemí skanzenu, ve kterém jsou realizovány akce a programy pro širokou veřejnost.

V posledních dvou kritériích projekt nezískal žádné body, jelikož není realizován v obci do 500 obyvatel a nezaměřuje se na církevní aktivity.

Celkové bodové hodnocení, které projekt získal, je 65 bodů ze 185 maximálně možných. Projekt lze tedy hodnotit jako podprůměrný, je pouze minimálně v souladu se SPL MAS Dolní Poolšaví a jeho doporučení na realizaci by bylo záporné. Realizace by se pak odvíjela od počtu projektů přijatých MAS Dolní Poolšaví, o.s. pro danou Fichi.

5.5. Výsledek hodnotícího procesu zvoleného projektu

Projekt na základě bodového zisku dle hodnotících kritérií by byl realizován pouze v rámci MAS Mikroregionu Frýdlantsko. V MAS Dolní Poolšaví, by byl realizován pouze v případě, že by bylo podáno malé množství žádostí v rámci Fiche 3 – Kvalitní vybavenost, služby, památky. Tato skutečnost, je dána způsobem stanovení bodového hodnocení povinných preferenčních kritérií a preferenčních kritérií stanovených MAS. Každá MAS vychází ze svého strategického plánu Leader, který je zpracován na míru dané oblasti tak, aby projekty realizované prostřednictvím jednotlivých MAS představovaly přínos pro tyto oblasti.

Ponechání pravomocí MAS v rámci stanovení vlastních preferenčních kritérií je správné, ovšem ne příliš efektivní. Bylo by vhodné tuto pravomoc omezit tím způsobem, že by vlastní preferenční kritéria, jejich vhodnost a efektivnost dle SPL MAS, ale i na základě analýzy daného regionu ověřoval nadřízený regionální orgán SZIF, popř. odbor Mze pro osu IV. Leader.

Samotná realizace projektů v oblasti osy IV. Leader, není do určité míry závislá na hodnotícím procesu, především pak tedy výsledku hodnocení na základě bodovací metody, jelikož MAS jsou omezeny finančními prostředky, které jsou jim na realizaci projektů v daném regionu poskytnuty z PRV. Tudíž ne vždy je docíleno toho, že jsou realizovány pouze projekty přínosné, efektivní a trvale udržitelné.

Vhodné by bylo vytvoření školícího systému, který zajistí kvalifikované odborníky, kteří budou v rámci MAS své znalosti uplatňovat a tím bude docíleno kvalitního a efektivního hodnocení projektových žádostí, čímž dojde k zefektivnění vynakládání finančních prostředků z PRV. Na základě tohoto kroku by následně mohlo dojít k vynechání kroku kontrola žádosti na RO SZIF.

Osa IV. Leader je osou „mladou“ stále se vyvíjející. Alokace finančních prostředků na tuto osu je nejmenší a bylo by vhodné do budoucna jejich navýšení. Je třeba neustále analyzovat a hodnotit jednotlivé roky její realizace a tyto výsledky poté realizovat, přenést do praxe.

5.6. Možnosti hodnocení efektivnosti projektu

Je třeba uvědomit si, odlišnost projektů, na které je dotace požadována od projektů realizovaných soukromými subjekty. Na rozdíl od soukromých projektů jsou veřejně prospěšné projekty ve většině případů realizovány za účelem dosažení efektů nejenom nefinanční, ale často i nehmotné povahy. Příkladem nehmotné povahy může být zajištění bezpečnosti či participace na chodu věcí veřejných (democratic governance). Je zřejmé, že nefinanční a nehmotné efekty je mnohem obtížnější ohodnotit než efekty soukromých projektů, které je možné vyjádřit penězi.

V České republice je možné setkat se s mnoha publikacemi, které jsou zaměřené na hodnocení efektivnosti investičních projektů jak v oblasti privátní, tak veřejné sféry. Bohužel v případě hodnocení efektivnosti neinvestičních projektů, které jsou dominantou především veřejné sféry, je tomu právě naopak. Je třeba zamyslet se nad důvodem, proč je situace právě takováto. Je to způsobeno přístupem, náhledem široké odborné veřejnosti na tyto projekty. Často se vyskytují názory, které označují hodnocení investic veřejné sféry jako pochybné, nemožné či dokonce nemorální. Převládá také přesvědčení, že veřejné projekty nemají mít návratnost, že jsou jejich dopady neměřitelné a pokud jsou měřitelné, není možné je hodnotit prostřednictvím peněžních jednotek.

I přes tyto názory, je nutné si uvědomit, že každá alokace zdrojů musí být efektivní. Každý zdroj je vzácný a jeho efektivní vynakládání je tedy více než na místě. Pro dosažení efektivní alokace je maximalizace jejích výsledků. V tomto případě tedy, stejně tak jako v oblasti soukromých projektů platí, že hodnota výstupů veřejných projektů musí být vyšší než hodnota vstupů.

Možnosti hodnocení veřejných neinvestičních projektů, tedy musí vycházet z jejich samotné podstaty. Lze spatřit dva hlavní nároky, které jsou na tyto projekty kladeny. První nárok na veřejné neinvestiční projekty je jejich inovativnost. Projekt tedy nemůže být jen pouhým nápadem, i kdyby byl sebe více dobrý, tento nápad musí být spojen i s jeho implementací, uvedením nápadu v život. Pouze na inovativní projekty je efektivní vynakládat omezené, tudíž cenné veřejné zdroje. Druhým nárokem je již zmíněná maximalizace výstupů veřejných neinvestičních

projektů a jejich dlouhodobá udržitelnost vedoucí k vysokému prospěchu pro veřejnost, na kterou je projekt zaměřen.

Otázkou stále zůstává, jak vhodně tyto nároky měřit. Možným způsobem jak měřit, zda je předložený projekt inovativní, je stanovení referenční úrovně na začátku projektu, popř. před zahájením projektu. V podstatě jde o zjištění současného stavu, vůči kterému jsou následně porovnávány vytvořené inovace.

Při stanovení referenční úrovně pro daný podnik je možné a vhodné využít výsledků již provedených průzkumů trhu popř. veřejného mínění. V případě absence vhodné průzkumu, použitelného pro konkrétní projekt, je možná realizace průzkumu vlastního. Dalším možným podkladem se jeví také rešerše dostupných materiálů a také vyzpovídání, komunikace s cílovou skupinou, na kterou je projekt zaměřen. Možným nástrojem je v tomto případě i dotazník.

Dosažené výsledky se poté porovnávají s referenční hodnotou jak v průběhu realizace daného projektu, tak na jeho samotném konci.

Pro eliminaci subjektivního prvku, který se vždy v případě takového posuzování objevuje, je možné použitím kombinace kvantitativních a kvalitativních indikátorů inovace. Tedy např. sledovat nejen počty nových pracovních míst, nových kvalifikovaných pracovníků atp., ale i např. zlepšení spokojenosti, zvýšení kulturního povědomí a jiné.

Pro hodnocení inovativnosti projektů, by bylo možné, jako další nástroj použít i benchmarking či peer review.

Jednou z možností hodnocení maximalizace výstupů veřejných neinvestičních projektů je pokusit se jejich dopady převést na finanční efekty, přičlenit je a následně vypočítat ekonomické ukazatele, které zohledňují společenský dopad projektu.

V případě že je možné si takto ujasnit postup a záměr hodnocení, již se nabízí vhodná metoda, jejíž podstatu tvoří výše uvedené aspekty. Jedná se o metodu analýzy nákladů a užitků (CBA). Otázkou ovšem stále zůstává, jak ji vhodně upravit pro hodnocení právě neinvestičních projektů a zda je to vůbec účelné.

Je třeba upravit postup CBA, který má 11 doporučených kroků, na hodnocení neinvestičních veřejných projektů.

Prvním krokem je definice podstaty projektu, vzhledem k jeho cílům, dopadům, výsledkům a výstupům, popř. potřebným aktivitám a předpokladům jeho realizovatelnosti. Je zde možné využít metodologii logického rámce. Tento krok není potřeba nijak upravovat, protože všechny veřejné projekty, investiční a neinvestiční jsou zpracovávány právě na základě metody logického rámce.

Následujícím krokem je vymezení beneficentů, tedy všech subjektů, na které dopadají kladné i záporné efekty plynoucí z realizace hodnoceného projektu. Tento krok je také pro oba druhy veřejných projektů shodný, není třeba ho nějak modifikovat pro neinvestiční projekty. Nejčastější skupinou zainteresovaných subjektů u veřejných projektů v rámci PRV jsou nejspíše obce a jejich obyvatelé.

Třetí krok spočívá v popisu investiční a nulové varianty, tedy dopadu projektu ve smyslu dvou stavů dané oblasti, na kterou je zaměřen, tedy v případě, že byl projekt realizován, čemuž odpovídá investiční varianta a v případě že realizován nebyl, což představuje variantu nulovou. Tento krok lze modifikovat jednoduchým způsobem pro veřejné neinvestiční projekty, a to pouhou slovní úpravou. Investiční variantu lze nazvat variantou dotační, či lépe variantou realizovanou. Nulová varianta pak zůstává nepozměněna.

Dalším krokem je vymezení a členění všech relevantních nákladů a užitků. Pro účely neinvestičních veřejných projektů je vhodné identifikované náklady a užitky rozčlenit nejprve dle věcné povahy na hmotné, nehmotné popř. finanční a poté dle kvantifikovatelnosti, popř. ocenitelnosti. Jako možné přínosy v případě veřejných projektů lze považovat provozní příjmy, vytvoření pracovního místa, zlepšení kvality prostředí, kulturního vyžití atp.

Pátým krokem se ocenitelné náklady a užitky převedou na hotovostní toky. Takto se vymezí náklady a užitky pro jednotlivé beneficenty. Náklady a užitky jsou, pokud je to možné, kvantifikovány a následně oceněny v penězích. Pro jejich ocenění se obvykle využívají stínové ceny. Stínovými cenami se určí náklady

obětované příležitosti. U veřejného statku, který sníží nehodovost na silnici, lze takový užitek převést na hotovostní toky tak, že se vynásobí počtem nehod, které předejdou náklady, vynakládanými na léčení. Prostřednictvím náhražkových trhů. U mnoha neinvestičních projektů může dojít k situaci, kdy tento krok nebude realizován.

Následujícím krokem dochází k oddělení neocenitelných nákladů a užitků a jejich slovní popis. To znamená, že pokud není možné tyto náklady a užitky kvantifikovat a ocenit, je třeba je alespoň slovně popsat a zvážit je při celkovém hodnocení výsledů CBA.

Dalším krokem je stanovení diskontní sazby, která v případě veřejných projektů je obvykle stanovena shodně pro všechny projekty poskytovatelem dotace. To je důležité zejména z důvodu vzájemné porovnatelnosti projektů mezi sebou.

Osmým krokem je výpočet kriteriálních ukazatelů, který nebude ve spoustě případů hodnocení veřejných neinvestičních projektů krokem relevantním. Je třeba si totiž uvědomit, že pokud nebude možnost převést zásadní náklady a užitky na hotovostní toky, není možné žádný takovýto ukazatel smysluplně použít a interpretovat ve vztahu k smysluplnosti projektu. A to i v případě, že lze nějaký efekt relevantním způsobem vyjádřit v peněžních tocích, ale daný efekt není zásadním výstupem realizovaného projektu, může se stát, že snaha o ocenění cash-flow projektu bude naopak vést k přehlacení posuzovatele nesmyslnými čísly.

Z výše uvedeného důvodu může dojít k situaci, kdy krok spočívající v provedení citlivostní analýzy z postupu CBA u neinvestičních veřejných projektů zcela vypadne. Stejně tak i s tím související posouzení kriteriálních ukazatelů a citlivostní analýzy nebude provedeno.

Posledním krokem tedy bude rozhodnutí o přijatelnosti. K tomuto rozhodnutí ve většině případů nedojde na základě interpretace kriteriálních ukazatelů, ale pouze na základě přihlédnutí k neocenitelným nákladům a užitkům. Dle těchto úvah je vysloven závěr o přijatelnosti investice a vybrána taková varianta, která má nejvyšší celospolečenský užitek.

Dle výše provedené aplikace na veřejné neinvestiční projekty je patrné, že rozhodnutí o realizaci daného projektu by bylo založeno pouze na základě zhodnocení slovního popisu neocenitelných nákladů a užitků. Tudíž lze říci, že její využití na projekty, které jsou podobného typu, jako projekt autorkou zvolený pro tuto práci, je zcela nerelevantní, jelikož by došlo k opakování poznatků uvedených v projektu žádosti o dotaci. Hodnocení navržené MAS je v tomto případě tedy adekvátní.

6. Závěr

Program rozvoje venkova v období 2007-2013 prokázal, že jeho fungování je přínosné pro rozvoj venkovských oblastí a že především osa IV Leader je vhodným nástrojem pro podporu rozvoje mikroregionů, díky jejího blízkého vztahu k žadatelům prostřednictvím Místních akčních skupin. MAS se staly nepostradatelnou součástí regionálního rozvoje a jejich úloha tak v průběhu působení metody Leader neustále stoupá. Partnerství v MAS napomáhá nejenom rozvoji místního potenciálu, ale především podněcuje regionální identitu.

V průběhu realizace Programu rozvoje venkova, tj. v průběhu let 2007-2009, za která jsou dostupná data, bylo nejvíce prostředků vynaloženo na osu II – Zlepšování životního prostředí a krajiny. Lze jen spekulovat, zda tato skutečnost je zapříčiněna pozvolným „rozjezdem“ tohoto programu, nebo zda největší prioritou České republiky v oblasti veřejné, tak si soukromé sféry je právě tento cíl prioritní. Ovšem pozitivním faktem je skutečnost, stále se zvyšujícího počtu podpořených projektů právě v ose IV Leader. Lze předpokládat, že do budoucna budou tyto tendence pokračovat a osa IV Leader se tak stane hlavní prioritní osou České republiky.

Z provedené analýzy finanční náročnosti Programu rozvoje venkova ve sledovaném období je patrný stále rostoucí vývoj. V minulosti došlo již k navýšení finančních prostředků určených na celé programové období a lze tedy očekávat, že tyto tendence budou pokračovat i nadále. Ovšem stejně tak bude pokračovat zvyšování podílu České republiky v rámci těchto veřejných zdrojů alokovaných na PRV. Je to dáno tendencí Evropské unie k opětovnému navrácení společné zemědělské politiky do výlučných pravomocí jednotlivých členských států.

Z výše provedených analýz hodnotícího procesu vyplývá, že jeho nastavení především v rámci osy IV Leader Programu rozvoje venkova, na kterou se tato práce především zaměřila, je vhodně nastaven. Jednotlivé kroky na sebe navazují a zapojení místních akčních skupin do tohoto hodnotícího procesu je opodstatněné. Pro efektivnost a odbornost hodnocení projektových žádostí je potřeba ponechat kontrolní úlohu ROSZIF. Do budoucna by bylo vhodné jejich úlohu ještě více

rozšířit na kontrolu, či jakési posouzení vhodného nastavení preferenčních kritérií jednotlivými MAS dle jejich SPL. Jelikož v mnoha případech je patrná snaha MAS o zjednodušení, či usnadnění žadatelům o dotaci k přístupu k financím. Vzhledem k faktu, že hodnocení projektu je dalo by se říci nejpřísnější v počátku jeho realizace, dále pak v průběhu realizace je možné provedení kontroly dodržování stanoveného plánu a účelu, na který projekt finance požadoval, ovšem hodnocení po ukončení projektu a následně tedy po žádosti o proplacení finančních prostředků je nedostačující. Projekt je sledován maximálně po dobu následujících pěti let, tudíž lze těchto prostředků i zneužívat pro soukromé účely. Je třeba zefektivnit jak kontrolu ex-ante tedy proces hodnocení v této práci uvedený, ale i kontrolu ex-post.

7. Seznam literatury

- SOUKOPOVÁ, J. *Metody hodnocení veřejných projektů*. Masarykova univerzita. Brno. 2006
- KUČEROVÁ, I. *Ekonomiky členských států Evropské unie*. Praha: Karolinum. 2003. 123 s. ISBN 80-246-0650-X
- MACHÁLEK, PĚLUCHA a kol. *České zemědělství v podmínkách reformy SZP EU a nástroje k její realizaci*. Praha: Ireas. 2008. 82 s. ISBN 978-80-86684-55-0.
- ŠREIN, Z. *Mechanismy hospodářské politiky EU*. Praha: VŠE. 1999
- NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Oeconomica. 2004. 66 s. ISBN 80-245-0814-1
- KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: Hospodářské politiky*. Praha: Karolinum. 2006. 347 s. ISBN 80-246-1212-7
- GOULLI, R. *Reforma společné zemědělské politiky ES. Protekcionismus, jednání GATT a perspektivy*. Praha: EÚ ČSAV. 1992. 37 s.
- MACHÁLEK, PĚLUCHA a kol. *Kontrola zdravotního stavu SZP a přijatá opatření, reforma zemědělské politiky v podmínkách České republiky, uplatňování a využívání nástrojů k její realizaci (přímé platby, Program rozvoje venkova, inovace)*. Praha: ireas. 2009. 78 s. ISBN 978-80-86684-55-0
- EUMANN, P., LUKÁŠ, Z. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU*. Praha: VŠE. 2000
- MOLLE, W. T. M. *The economics of european integration*. Aldershot: Dartmouht. 2001. 547 s. ISBN 1-85521-153-X
- HRABÁNKOVÁ, M. *Podpory rozvoje venkova z EAGGF podle nařízení Rady 1257/1999 ES*. Praha: Inst. výchovy a vzdělávání Min. zemědělství ČR IVV MZe ČR. 2001. 50 s.
- OCHRANA, F. *Veřejné projekty a veřejné zakázky*. Praha: Codex Bohemia. 1999. ISBN 80-85963-96-5
- HAMERNÍKOVÁ, KUBÁTOVÁ. *Veřejné finance*. Praha: epolex Bohemia, 2000. 402 s. ISBN 80-902752-1-4
- MALÝ, MALIŠOVÁ. *Hodnocení veřejných projektů*. Brno: Masarykova univerzita. 1997. 88s. ISBN 80-21015-91-8

- MALÁTEK, POLONSKÝ. *Metody sociologického výzkumu*. Opava: Slezská univerzita v Opavě. 1998. 94 s. ISBN 80-7248-015-4
- OCHRANA, F. *Veřejné zakázky – Metody a metodika efektivního hodnocení a výběru*. Praha: Ekopress. 2004. 173 s. ISBN 80-86119-79-3
- HOUŠKA, M. *Vícekritériální rozhodování*. Vzdělávací materiál projektu ZIP. Praha. 2007
- MZE . *Příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení PRV, Metodický pokyn A, B, C*. Praha: Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. 2006. 14 s.
- SZIF. *Metodika výpočtu finančního zdraví*. [on-line][cit. 30.11.2010] dostupné z http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/eafrd/ekonomika/1298035391331.pdf
- EVROPSKÁ KOMISE. *Souhrnná monitorovací zpráva o připravenosti ČR na členství v EU*. Praha: Ekonom, ročník XLVII, č. 47. 2003. Příloha. ISSN 1210-0714
- MZE ČR. *Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky*. [on-line][cit. 30.11.2010] dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/vznik-vyvoj-a-reformy-pravidel-szp/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne.html>
- Portál EUROSOP. *Rozpočet EU*. [on-line][cit. 3.2.2011] dostupné z <http://www.euroskop.cz/8921/sekce/problemy-rozpocet-eu/>
- AGROWEB. *Přímé a národní doplňkové platby*. [on-line][cit. 3.11.2010] dostupné z http://www.agroweb.cz/Prime-a-narodni-doplňkove-platby__s77x27917.html

8. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Projekt „Žijící zázemí skanzenu“ občanského sdružení LUNARIA

Příloha č. 2 – Formulář Daňové evidence

Osnova projektu (SPL MASiF)

A. OBECNÁ ČÁST

1. Název projektu

ŽIJÍCÍ ZÁZEMÍ SKANZENU

Název MAS: **Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko**
Číslo Fiche: 5
Název Fiche: Pěkná obec
Hlavní opatření: III.2.1.2. Občanské vybavení a služby
Záměr a) Občanské vybavení a služby
Vedlejší opatření: III.2.2 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

2. Žadatel

Občanské sdružení LUNARIA
Jindřichovice pod Smrkem 12, 463 66
IČ 64040534

Cíl činnosti (ze Stanov, čl.4): Cílem činnosti sdružení je ochrana přírody a krajiny, trvale udržitelný život, obnova ekologické stability krajiny, ekologická výchova a osvěta, vlastivěda a rozšiřování kulturních a duchovních obzorů.

2.1. Zpracovatel projektu

Totožný se žadatelem

3. Popis projektu

3.1. Zdůvodnění projektu

V roce 2000 jsme v Jindřichovicích, tehdy ještě na pronajaté faře založili první muzeum, které se stalo cílem mnoha návštěvníků a také školních exkurzí. V roce 2002 jsme postavili větrný mlýn, který se záhy stal velmi navštěvovaným, protože je jediným funkčním a přístupným větrným mlýnem v Čechách. V roce 2005 jsme z programu Leader zrekonstruovali hospodářskou část 300 let starého podstávkového domu, do níž jsme nově umístili naše muzeum, které se tak stalo součástí areálu historického statku (projekt „Probuzení spící krásy“). Díky němu se muzeum rozšířilo do tří podlaží hospodářské části domu. A koncem roku 2008 jsme dokončili dosud největší projekt „Žijící skanzen“, který spočíval ve výstavbě další podstávkové budovy (zcela nové, ale stavěné tradičními technologiemi), roubené chlívkou, vstupní brány, parkoviště a opravy cesty. Expozice se tak rozšířila i o truhlářskou a kovářskou dílnu, žentour s mlátičkou, drapák na seno a také prostory s velkými exponáty, jako jsou pluhy, koňská sekačka či žebříňáky. Vše je funkční a areál se tak rozšiřuje už nad rámec muzea na skutečný skanzen – ukázkou hospodářství v 19. století včetně typické architektury. Exponáty jsou i běžně používány pro život statku (chováme tu koně, kozy, krávu...), takže návštěvníci dostanou ucelený a autentický zážitek. Návštěvníky sem láká i námi nově vyznačená přeshraniční cyklostezka „Mlýnská“, která propojuje skanzen se zámekem ve Frýdlantě, Stelzigovou kovárnou v Řasnici i s Czarcim mlynem v polské Cziernawě-Zdróji. Místní zajímavosti jsme propojili okružní naučnou stezkou „Okolím Jindřichovic za výšinami ideálů a do údolí duše“. Kromě expozice je v nové budově také velká místnost pro pořádání kursů,

táborů a workshopů, sloužící především skupinám mladých návštěvníků, kteří zde stráví zajímavým programem delší dobu. Pro ně slouží i 3 menší pokojíčky na přespaní a rovněž mají k dispozici kompostovací záchody.

Přesto však nemáme ten pocit, že bychom „měli hotovo“. Možná tím více, čím jsme se přiblížili k ideje skutečného skanzenu, „jsou vidět“ věci, které tu nejsou hotové a pěkné. Především je to neupravené nádvoří – v zimě a v předjaří, ale i po každém větším dešti je plné bláta. To pochopitelně výrazně snižuje zážitek z prohlídky, stejně jako kvalitu dlouhodobého pobytu skupin na kursech. Dále je to dožitý plaňkový plot kolem skanzenu – na mnoha místech děravý, někde už chybějící, shnilý, neplnící ani estetickou ani praktickou funkci. A také je to nefunkční samospádový vodovod, kvůli čemuž musíme veškerou vodu dovážet, což je limitující zejména pro pořádání zmíněných kursů. Náš projekt řeší všechny tyto nedostatky v areálu skanzenu.

Hlavní cílovou skupinou jsou mladí lidé, kteří se zúčastňují našich kursů, táborů apod. Těm zmíněná zlepšení prospějí nejvíce – očekáváme, že po jejich realizaci zde budeme moci pořádat více kursů a to po celý rok. Rovněž se zvýší využitelnost areálu pro ekovýchovné a historicky naučné programy spojené s exkurzí, které pořádáme pro všechny typy škol. Další významnou cílovou skupinou jsou klienti z Lázní Libverda – většinou starší či handicapovaní lidé, kteří k nám často jezdí za poznáním a pro něž bude úprava dvora skanzenu jednoznačně přínosem. Třetí skupinou jsou většinou mladé rodiny, které se k nám vydají na výlet v rámci své dovolené. Dohromady se jedná cca o 6 000 osob ročně.

Projekt naplňuje vymezení Fiche 5 zejména v těchto kritériích:

- Náprava nedostatečné infrastruktury
- Oprava chátrajících objektů v krajině
- Zlepšení programové nabídky využívající kulturního a historického dědictví

V Oblastech podpory Fiche 5 naplňujeme tyto typy aktivit:

- Rekonstrukce objektů a ploch v oblasti kulturní infrastruktury (zázemí pro kulturní a spolkovou činnost), dále v oblasti mimoškolní péče o děti a mládež a také volnočasových aktivit
- Terénní úpravy a oplocení

3.1.1. Inovace projektu

Areál plně patří občanskému sdružení Lunaria, není zde tedy možné zapojovat veřejnost do plánovacích procesů tak výrazně, jako tomu má být např. u obecních záměrů. Přesto však naše projekty jsou konzultovány s obcí a mají její podporu, jak dokazuje např. podporující stanovisko obce pro přípravu projektů, doplňujících areál skanzenu. Kvalitní služby pro návštěvníky skanzenu jsou pak důležitým předpokladem i rozvíjení víceodvětvové spolupráce mezi různými subjekty v regionu. Kromě těch už zmíněných v popisu cyklotrasy jsou to i Ekologické informační centrum pod větrnými elektrárnami a podnikatelský záměr kavárny „Čarovna“ - s těmito dvěma subjekty dokonce připravujeme i společný turistický produkt – návštěvu skanzenu a ekocentra spolu s občerstvením v kavárně za jednotnou (sníženou) cenu – tento produkt budou nabízet i infocentra a ubytovací kapacity v regionu.

Rovněž zde výborně funguje i spolupráce s různými občanskými aktivitami v obci v rámci Místní agendy 21 – praktickým vyústěním této úzké spolupráce bude i Slavnostní otevření skanzenu, kterého se aktivně zúčastní ostatní spolky i škola. Podobně úzká spolupráce existuje i při pořádání zmíněných kursů a jiných akcí – je to spolupráce se školami, neziskovkami (Hnutí Duha, ČSOP,...) i firmami.

Inovativní řešení se však týká i přímo podstaty projektu – např. vydláždění dvora bude provedeno plochými kameny, což se v podstatě nikde nedělá (běžné je použití zámkové dlažby či zatravňovacích dlaždic). Obnova samospádového vodovodu, který bude ústít do kamenné vany, je rovněž raritou. A obnova plotu opravdu z planěk, tedy tyček nařezaných při prořezávce v lese, je rovněž unikátní.

Za významnou považujeme i účast místních občanů na realizaci projektu. V minulých projektech jsme dbali na to, aby značnou část prací mohli dělat místní řemeslníci ať už přímo pro nás nebo jako subdodávku pro jiné firmy, kterou jsme pro ně zprostředkovali. Vnímáme jako podstatné, aby peníze, které sem přitečou odjinud, co nejvíce pomohly i rozvoji místní ekonomiky. Firmám, které vyhrají výběrová řízení na tento projekt, rovněž budeme doporučovat místní řemeslníky či brigádníky.

Účast místních občanů se však neomezuje jen na praktickou pomoc, ale i na již zmíněné společné akce v upraveném areálu – např. nyní v něm proběhne projektový den pro místní školu, později počítáme např. s výrobou ptačích budek a dalších menších součástí k dětskému hřišti, které budou vyrábět děti z místní školy v naší historické truhlářské dílně a samozřejmě i na nádvoří.

A v tomto duchu by se dalo pokračovat...

3.2. Realizace projektu

V první fázi proběhla projektová příprava – zpracování projektové dokumentace, která byla schválena příslušným stavebním a vodoprávním úřadem.

Samotná stavební část začne obnovou samospádového vodovodu. Poté proběhne položení trubek od okapů do země, načež strhneme zeminu ze dvora a položíme kamennou dlažbu do pískovocementového lože, přičemž se zajistí i drenáž a svislá izolace u domu č.p. 12. V souběhu s tím vším bude probíhat obnova plotu a vrat kolem areálu.

Harmonogram projektu:

Příprava projektové dokumentace:	4-5/2009
Podání žádosti o dotaci:	5/2009
Realizace výběrového řízení:	6-7/2009
Realizace projektu:	8-11/2009
Podání žádosti o proplacení:	12/2009

Místo realizace:

NUTS 1: Česká republika
NUTS 2: Severovýchod
NUTS 3: Liberecký kraj
NUTS 4 / okres: Liberec
Obec s rozšířenou působností: Frýdlant

Místo realizace:

Jindřichovice pod Smrkem č.p. 12, 463 66

parcely číslo: 841, 842/1, 843, 844/1, 844/2, 844/3, 845/1, 845/4, 845/5, 846/1, 854, 894/2, 894/4, 1144. Dotčena je také parcela 896/4, pod níž v zemi vede vodovod, souhlas vlastníka přikládáme.

Vše spadá pod katastrální území Jindřichovice pod Smrkem.

3.3. Technické řešení projektu

Urbanistické a architektonické řešení

Jsou navrženy rekonstrukční práce na oplocení, vodovodu a povrchu nádvoří u domu č.p.12 v k.ú. Jindřichovice pod Smrkem. Dotčenými pozemky jsou parcely č. 841, 842/1, 843, 844/1, 844/2, 844/3, 845/1, 845/4, 845/5, 846/1, 854, 894/2, 894/4, 896/4 a 1144.

Z urbanistického hlediska nedojde k žádným změnám. Při provádění obnovy a rekonstrukce budou

použity převážně přírodní materiály dřevo a kámen, s výjimkou kovových plotových sloupků a obnovovaného podzemního vodovodního rozvodu z trub PE. Řešení z přírodních materiálů zároveň minimalizuje téměř na nulu vznik odpadů. Práce budou prováděny převážně ručně, což značí i významnou úsporu energií.

Konstrukce, technické řešení

Rekonstrukce oplocení:

Oplocení bude provedeno takto:

a) plaňkové - odkorněné plaňky půlkruhového či kruhového průřezu

dl.310,8 m; z toho 6 ks vrat š.4,0 m; 2 ks branek š.2,0 m

b) prkenné - prkna š.200-250 mm, tl.25 mm (v.2,0 m)

dl.12,6 m; z toho 1 ks vrat š.4,0 m (v.2,0 m)

c) laťové - latě š.40-80 mm, tl.25 mm

dl.319,2 m; z toho 5 ks vrat š.4,0 m

Plaňky, prkna a latě budou přibíjeny na dř.břevna částečně hraněná a částečně z kulatiny kotvená do oc.sloupků.

Obnova dlážděného nádvoří:

Bude obnovena kamenná dlažba nádvoří. Kameny budou kladeny do pískocementového lože, rohové a zárubní kameny lze kotvit do bet.polštářů.

S terénními úpravami pro obnovení dlažby budou provedeny zemní práce pro uložení drénů odvádějících dešťovou vodu z blízkosti staveb (výkop rýhy, drén z hrubého štěrkopísku nebo drceného kameniva) a po odkopání zeminy podle domu č.p.12 bude provedena svislá izolace. Dešťová voda bude svedena potrubím (76 m) do stávajících nádrží. Současně bude upraven svod odp.dešť.vody z Ti-Zn plechu.

Rekonstrukce vodovodu:

Budou provedeny opravy stávajícího vodovodního potrubí: náhrada stávajících dožitých a léta už nefunkčních dubových trub plastovými PE 5/4" v celkové délce 520 m.

V jímací šachtě (studna) bude provedena nová kamenná vyzdívka do hl. 1,5 m, šíře šachty 1,0 m. Kontrolní a odběrné šachty (7 ks) budou rovněž provedeny kamennou vyzdívkou.

3.4. Výsledky projektu

Výsledkem projektu bude:

Plochými kameny vydlážděné nádvoří skanzenu v ploše 727 m², drenáž a svislá izolace kolem domu v délce 40m, podzemní svedení dešťové vody v délce 76m z 5 okapových svodů.

Obnovený samospádový vodovod do areálu skanzenu v délce 520m se 7 šachtami a jednou obnovenou (nově obezděnou) studnou a jednou obnovenou kamennou vanou.

Rekonstruované oplocení skanzenu v délce 642,6m se 12 vraty a 2 brankami

Jejich využití je plánováno nejen bezprostředně na povinnou dobu realizace projektu (5 let), ale mnohem delší. Bez výrazných úprav lze předpokládat životnost dlažby i vodovodu na cca 50 let, životnost plotů lze odhadnout na 20 let, sloupků pravděpodobně spíše 40 let. Lze tedy říci, že nyní provedené práce ovlivní estetickou i funkční hodnotu skanzenu na dvě generace...

Projekt přímo nevytvoří pracovní místa, pracovní místo sezónního průvodce si vyžádá již samotný projekt Žijící skanzen a to již od této sezóny. Ale projekt výrazně zhodnotí prostory skanzenu a tudíž jistě přispěje k navštěvovanosti skanzenu – pozitivní i negativní informace se mezi lidmi šíří rychle, lidé si vzájemně doporučí místo, kde jim bylo po všech stránkách dobře. Tudíž lze předpokládat, že díky vyšší návštěvnosti tento projekt zachová zmíněné pracovní místo průvodce ve skanzenu.

4. Rozpočet projektu

Celkové výdaje projektu:

Celkové výdaje projektu jsou 1 997 649 Kč
Nejsme plátcí DPH

Celkové způsobilé výdaje projektu:

Celkové způsobilé výdaje projektu jsou 1 997 649 Kč. Nejsme plátcí DPH.

367	Způsobilé výdaje	588 309 Kč
368	Způsobilé výdaje	770 433 Kč
370	Způsobilé výdaje	622 907 Kč
374	Způsobilé výdaje	16 000 Kč

367: Obnova samospádového vodovodu: Hloubení rýh a jam, vodorovné přemístění výkopku, obsyp potrubí, Zdivo kamenné v šachtách a studni, PE trubky a jejich montáž a přesuny hmot k příslušným položkám.

368: Dláždění nádvoří: Sejmutí ornice a uložení na deponii, výplň odvodňovacích žeber kamením, lože dlažby z hrubého kamene, čištění zdiva a omítka vnější v základech původního domu, izolace proti vodě svíslá na kontaktu dlažba a základů domu, odpadní trouby z Ti-Zn (svody okapů), trubky na svedení dešťové vody pod zemí, dlažba z kamene a přesuny hmot k příslušným položkám.

370: Obnova oplocení: Odkopávky pro sloupky, sloupky a jejich zabetonování, břevna a jejich montáž, oplocení, vrata a jejich montáž, odstranění nátěrů ze starých slouků, nátěr starých i nových sloupků, nátěr dřevěných částí plotů a přesuny hmot k příslušným položkám.

374: Stavební projektová dokumentace

Položkový rozpočet projektu je součástí stavební dokumentace a je doložen v příloze.

Způsobilé výdaje projektu, ze kterých je stanovena dotace:

Celkové způsobilé výdaje projektu jsou 1 997 649 Kč. Nejsme plátcí DPH.

367	Způsobilé výdaje	588 309 Kč
368	Způsobilé výdaje	770 433 Kč
370	Způsobilé výdaje	622 907 Kč
374	Způsobilé výdaje	16 000 Kč

367: Obnova samospádového vodovodu: Hloubení rýh a jam, vodorovné přemístění výkopku, obsyp potrubí, Zdivo kamenné v šachtách a studni, PE trubky a jejich montáž a přesuny hmot k příslušným položkám.

368: Dláždění nádvoří: Sejmutí ornice a uložení na deponii, výplň odvodňovacích žeber kamením, lože dlažby z hrubého kamene, čištění zdiva a omítka vnější v základech původního domu, izolace proti vodě svíslá na kontaktu dlažba a základů domu, odpadní trouby z Ti-Zn (svody okapů), trubky na svedení dešťové vody pod zemí, dlažba z kamene a přesuny hmot k příslušným položkám.

370: Obnova oplocení: Odkopávky pro sloupky, sloupky a jejich zabetonování, břevna a jejich montáž, oplocení, vrata a jejich montáž, odstranění nátěrů ze starých slouků, nátěr starých i nových sloupků, nátěr dřevěných částí plotů a přesuny hmot k příslušným položkám.

374: Stavební projektová dokumentace

Nezpůsobilé výdaje projektu

Nezpůsobilé výdaje: 0 Kč

Leasing

Nevyužijeme leasing

5. Realizované projekty

<i>Rok</i>	<i>Projekt</i>	<i>Garant (zdroj)</i>	<i>Výše dotace</i>
2009			
2008	Žijící skanzen	Interreg III.A	8 230 000,-
2007			

Příloha č. 2 – Formulář Daňové evidence

Formulář Daňová Evidence

Univerzální tabulka	Č. řádku univerzální tabulky	Rok		
		2006	2007	2008
Částky pro rok vyplněny		x	x	x
Dlouhodobý hmotný majetek	MZ 1	1517136	1145678	905787
Dlouhodobý nehmotný majetek	MZ 2	0	0	0
Peněžní prostředky v hotovosti (a ceniny)	MZ 3	0	0	0
Peněžní prostředky na bankovních účtech	MZ 4	278934	376158	368595
Cenné papíry a peněžní vklady	MZ 5	0	0	0
Zásoby	MZ 6	0	0	0
Pohledávky (včetně poskytnutých úvěrů a půjček)	MZ 7	0	2688	72303
MAJETEK celkem suma řádky MZ 1 až MZ 7	MZ 8	1796070	1524524	1346685
Závazky (bez úvěrů a půjček)	MZ 9	180	101218	58670
Úvěry a půjčky (přijaté)	MZ 10	967336	859319	751904
Rezervy	MZ 11	0	0	0
ZÁVAZKY celkem suma řádky MZ 9 až MZ 11	MZ 12	967516	960537	810574
MAJETEK - ZÁVAZKY = Čistý MAJETEK = MZ 8 - MZ 12	MZ 13	828554	563987	536111
Příjmy celkem	PV 1	912522	1529000	1588550
Výdaje celkem (včetně pojistného)	PV 2	870633	949866	1165340
Rozdíl mezi příjmy a výdaji (ř. PV 1 - PV 2)	PV 3	41889	579134	423210
Odpisy celkem	ODP	426583	371458	351891